

T.C.
DÜZCE VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

AKÇAKOCA ETNOGRAFİK KÜLTÜR ENVANTERİ

2010

T.C.
DÜZCE VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

Koordinatör

Özcan BUDAK
(İl Kültür ve Turizm Müdürü)

KONURALP MÜZESİ

ARAŞTIRMA EKİBİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.

Mahmut KURT

(İl Kültür ve Turizm Müdür Yrd.)

Nejat GÜLŞEN

(Etnolog)

Züleyha KARTAL ÖNEMLİ

(Arkeolog)

Uğur DEMİR

(Antropolog)

ARALIK 2010

DÜZCE

Önsöz

Toplumsal değerler; teknolojik gelişmeler nedeniyle günümüzde hızla değişmektedir. Bu değişim beraberinde birçok geleneksel kültürün değişimine ve yok olmasına yol açmaktadır. Geleneksel mimari üslubu sergileyen tarihi yapılar yerlerini bir bir beton binalara bırakmış, yüzyıllardır süregelen adetler kaybolmaya yüz tutmuştur.

Hâlbuki bir şehrin kimliğini oluşturan kültürel unsurların yok olmaması, gelecek kuşaklara aktarılması gerekmektedir. Aksi halde sıradan, kimliksiz şehirler ortaya çıkacak, çocuklarımız geleneksel değerlerden yoksun kalacaktır.

Düzce çok kültürlü etnoğrafik yapısıyla eşine az rastlanır bir ildir. 1800'lü yılların sonundan itibaren Kafkasya, Doğu Karadeniz, Balkanlar vb. yerlerden yapılan göçler nedeniyle kültürel zenginliğine kavuşmuştur. Yerel halk ve göçler sonucu gelen insanların karışıp kaynaşmasıyla ortaya çıkan kültürel zenginlik Düzce'nin değerine değer katmıştır.

Düzce halkının zengin kültürel yapısını tanıtmak, kaybolmaya yüz tutmuş gelenek ve göreneklerini kayıt altına alarak gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla Valiliğimiz İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne "Düzce Etnoğrafik Kültür Envanteri" adıyla tüm Düzce İlini kapsayan bir proje başlatılmıştır.

Bu projenin ilk adımı olarak tamamlanan "Akçakoca Etnoğrafik Kültür Envanteri" çalışmasının halkımıza faydalı olması temennisiyle, emeği geçenleri tebrik ederim.

Vasip ŞAHİN
Düzce Valisi

Giriş

"Düzce Kültür Envanteri Projesi" adı altında başlatılan proje iki bölüm halinde planlanmıştır. Birinci bölüm Düzce'de bulunan tescilli yapılar ve SİT Alanlarının kitaplaştırılarak toplandığı "Düzce Kültür Envanteri" çalışması, ikinci bölüm ise Düzce'nin kendine özgü çok kültürlü yapısının tanıtılması, gelenek, görenek ve adetlerin kayıt altına alınarak gelecek kuşaklara aktarılmasına yönelik "Düzce Etnoğrafik Kültür Envanteri" çalışmasından oluşmaktadır.

Proje, Düzce genelinde tüm ilçe ve köylerini kapsamaktadır. Projenin birinci ayağı olarak tamamlanan "Akçakoca Etnoğrafik Kültür Envanteri" çalışması Akçakoca'nın tüm köyleri ve ilçe merkezinde yapılan araştırmalar neticesinde ortaya çıkmıştır. Bu amaçla Düzce Konuralp Müzesi uzmanlarından oluşan araştırma ekibimiz binlerce km. yol katetmiş, yüzlerce kişiyle görüşmüştür.

Kitapta, gelenek ve göreneklerle ilgili kısımlar daha iyi anlaşılabilmesi için maddeler halinde gösterilmiştir. Genellikle tüm köylerde benzer gelenekler ve inanışlar bulunduğundan sadece farklı geleneklerin ve inanışların yaşandığı köylerin isimleri parantez içinde belirtilmiştir.

Bunun dışında bahsedilen geleneksel uygulamalar tüm Akçakoca'yı kapsamaktadır.

Özcan BUDAK
İl Kültür ve Turizm Müdürü

İÇİNDEKİLER

KISA KISA AKCAKOCA	8
BÖLÜM I: COĞRAFI YAPI	15
Coğrafi Yapı	16
Jeolojik Durum	16
Bitki Örtüsü	17
Akarsular	17
İklim Özellikleri	17
Nüfus	18
İdari Yapı	20
Nasıl Ulaşılır	20
Akçakoca Coğrafi Yapıdan Görünümler	21
BÖLÜM II: AKÇAKOCA'NIN TARİHİ	23
Cenevizliler Dönemi	24
Osmanlılar Dönemi	25
Akçakoca'da Göçler	26
Gök Öyküleri	26
Tarihi Yapılardan Görünümler	27
BÖLÜM III: ETNOGRAFYA NEDİR?	31
Etnografik Bir Araştırma Kullanılan Malzemeler	33
Etnografyanın Kaynakları	33
Etnografik Araştırma Yöntemleri	33
İnsan Hayatındaki 3 Önemli Geçiş Dönemi	34

Doğumla İlgili Gelenekler	34
Evlenme İle İlgili Gelenekler	35
Ölümlle İlgili Gelenekler	39
Halk Hekimliği	41
Batıl İnanışlar	43
Bayramlarımız	45
Türküler ve Maniler	47
BÖLÜM IV: AKCAKOCA'DA YEMEK KÜLTÜRÜ	51
Yemek Kültürü	52
Geleneksel Yemek Görselleri ve Tarifleri	53
BÖLÜM V: YENİCE KÖYÜ İŞALETLERİ MÜZESİ	59
İşaletleri Müzesinden Görüntüler	60
BÖLÜM VI: AKCAKOCA'DA HALK MİMARİSİ ÖRNEKLERİ	69
Halk Mimarisi Örnekleri	70
BÖLÜM VII: AKCAKOCA'DA DİNİ MİMARİ ÖRNEKLERİ	77
Dini Mimari Örnekleri	78
BÖLÜM VIII: AKCAKOCA'DA YÖRESEL KIYAFETLER	83
Yöresel Kıyafetler	84
BÖLÜM IX: AKCAKOCA MERKEZİN'DEN GÖRÜNTÜLER	89
Merkezden Görüntüler	90

KISA KISA AKÇAKOCA

GENEL ÖZELLİKLER

- Kafkasya'dan ve Doğu Karadeniz Bölgesinden gelen göçler nedeniyle birçok halk Akçakocada birlikte yaşamakta. Bu göçlerden önce yörede yaşayan Manav Türklerine "yerli halk" denmektedir. Tüm bu kültürlerin karışıp kaynaşmasıyla Akçakocada oldukça zengin bir kültür ortaya çıkmış.
- Yörede Karadeniz kültürü hakim. Bunun yanında Abhaza ve Çerkez kültürü ve yerli halk (Manav Türkleri) kültürü Karadeniz kültürüne karışıp kaynaşmış.
- Geçim kaynağı olarak fındık tarımı yaygın. Hemen hemen tüm köylerde fındık bahçeleri bulunuyor.
- Arıcılık, balıkçılık ve turizm alternatif geçim kaynağı.
- Sebze tarımı yaygın değil. Elma ve armut Akçakocada en iyi yetişen meyve türü. Yaz mevsiminde yol boyu armut satan köylüleri görebilirsiniz.
- Nemli bir iklimi var. Bu nedenle gözün görebildiği her yer yeşil. İri yapraklı bitki örtüsü mevcut.
- Akçakocada tarihi doku SİT Alanları nedeniyle oldukça korunmuş. Kentin arkeolojik geçmişine ait yapıların yanı sıra geleneksel mimari üslubuyla inşa edilmiş tarihi ahşap evleri, camileri hemen her yerde görülebiliyor.
- Akçakoca merkezde kıyı kenarında müthiş lezzetli balık pişiren lokantalar var. Yemek sonunda fındıklı helva ikram ediyorlar.
- Kent merkezindeki "merkez camii" Türk çadırı ilham alınarak tasarlanmış olduğundan ilginç mimarisıyla dikkat çekiyor.
- Kıyı boyu güzel plajları mevcut.

KÖYLER

- Akçakoca'da kıyı gerisindeki köyler oldukça gelişmiş durumda. Kültürel zenginlik ve doğal güzellikler hemen her köyde görülebiliyor. Köylerin en güzel özelliklerinden biri ise Akçakoca merkezden ne kadar uzak olursa olsun yüksek dağlar üzerine kuruldukları için ormanı ve denizi aynı anda görebilmeniz.

- Köylüler misafirperver. Köylerine gelen yabancılara her konuda yardımcı olmaya çalışıyorlar. İkramda kusur etmiyorlar.

- Çerkez ve Abhaza köylerinde evlerin bahçeleri son derece geniş ve bakımlı.

- Ağustos ve Eylül ayları en yoğun çalıştıkları dönem. Bu aylarda fındık topluyorlar. Bu aylarda aynı zamanda doğu ve güneydoğu bölgesinden işçiler fındık toplamak için akın akın geliyorlar. İşçiler 1-2 ay köylerde çadırlarda konaklıyorlar ve fındık hasadı yapıyorlar.

- Hemşin Köyü'nü, Doğu Karadeniz Bölgesinden (Hemşin) yaklaşık 200-250 yıl önce Akçakoca'ya göç etmiş Hemşinliler kurmuş. Köy halkı Türkçe ve Hemşince konuşuyor. Köyde Karadeniz kültürü hakim. Geleneksel çalgıları "tulum". Düğünlerde ve bayramlarda tulum çalarak horon tepiyorlar. Kadınlar başlarına siyah uzun örtüler örtüyor, bellerine ise bir çeşit desenli önlük takıyorlar. Yemeklerinin baş tacı mancar ve mısır. Köy merkezinde ahşap ve taş mimarili tarihi bir cami var. Cami köy halkının yardımlarıyla restore edilmiş. Caminin öyküsünü ise köylüler şöyle anlatıyor. Yaklaşık 150 yıl önce dedeleri caminin minaresi için ormandan en uzun, en düzgün ağacı bulmuşlar ve tulum çalarak horon teperek ağacı köye taşımışlar ve caminin minaresini inşa etmişler. Hemşin Köyü'nde yetişen eğri saplı, tatlı ve sulu "Hemşin Armudu" ise meşhur.

- Yenice Köyü neredeyse Hemşin'le bitişik kurulmuş bir köy. Köy halkı Hemşinlilerle akraba. Bu nedenle kültürel değerleri birbirine benziyor. Köy muhtarlığı geçmişte kullanılan tarım ve iş aletlerini, etnoğrafik değerdeki eşyaları bir araya toplayarak köy müzesi kurmuş. Merkezdeki caminin hemen altında yer alan

köy müzesi değerli koleksiyonuyla mutlaka görülmesi gereken yerlerden biri.

- Çayağzı Köyü Manav Türklerinin yaşadığı Akçakoca'nın en eski köylerinden biri. Tarihi dokusu kısmen korunmuş. Köyde bulunan "Orhangazi Cuma Camisi" çantı tipi camilerin en eski örneklerinden. Yakın zamanda restore edilen bu cami Akçakoca'nın Osmanlı Dönemi'ne ait günümüze ulaşan önemli bir eseri.

- Dadalı Köyü genel olarak Manav Türklerinin yaşadığı bir köy. Akçakoca'nın en eski köylerinden biridir. Tarihi dokusu oldukça korunmuştur. Tamamen ahşap veya ahşap çatıklı, tuğla örgülü geleneksel mimari üslubuyla yapılmış evleri bugün hala ayakta. Köy girişinde yolu sol tarafındaki tepe üzerinde tescil edilmiş Cumhuriyet Döneminde inşa edilmiş 1924 yapımı taş örgü ilkokul binası mevcuttur.

- Esmahanım, Dilaver ve Davutağa köyleri Çerkez ve Abhazaların yerleştiği köylerdir. Geniş bahçeli ve bakımlı evleriyle ön plana çıkıyorlar. Esmahanım Köyü meydanında bulunan anıtsal çınar ağacı yaklaşık 800 yıllık. Bu ağaç son derece kutsal. Çerkezler önemli kararlar alacakları zaman bu ağacın altında toplanıyorlar.

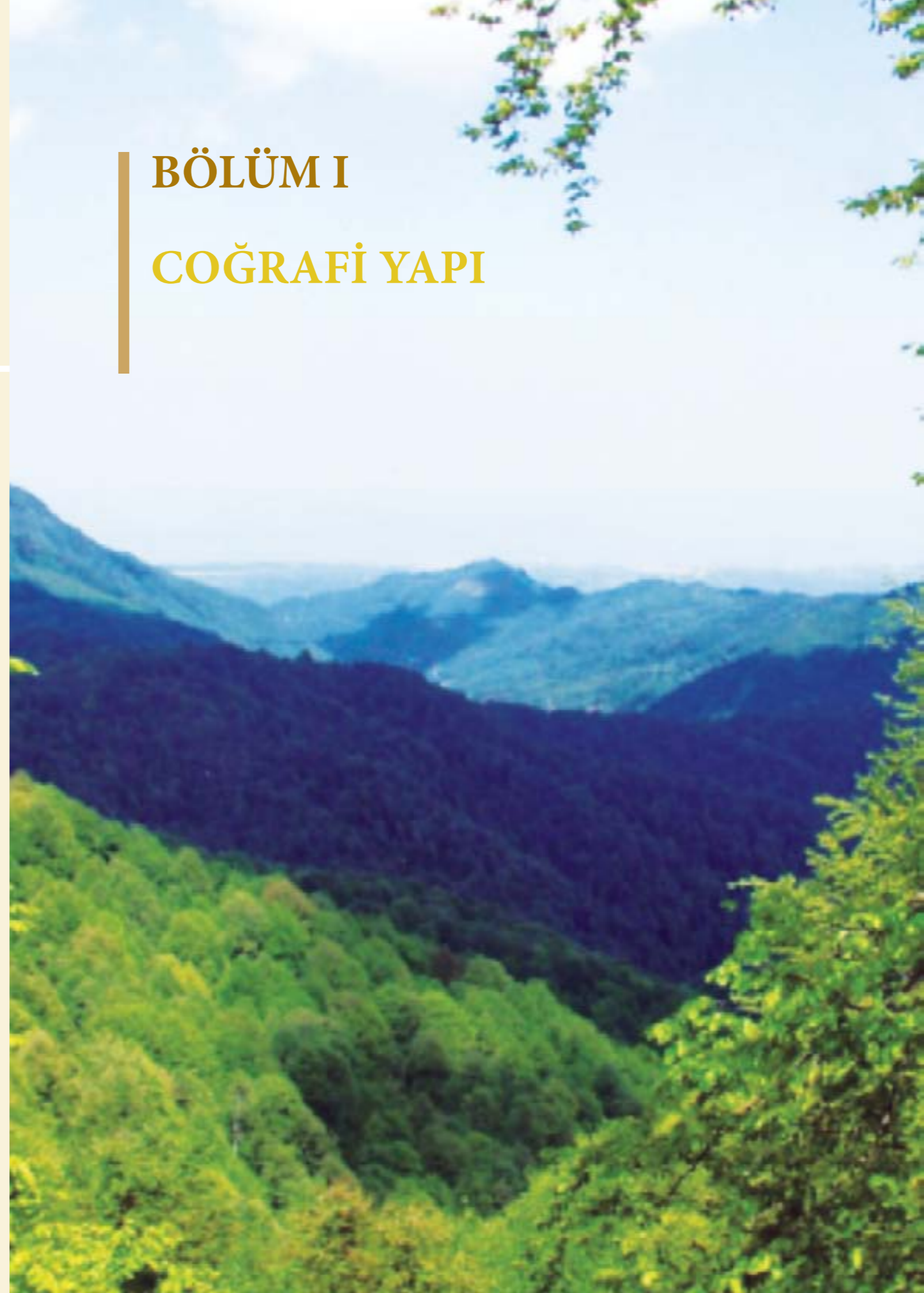
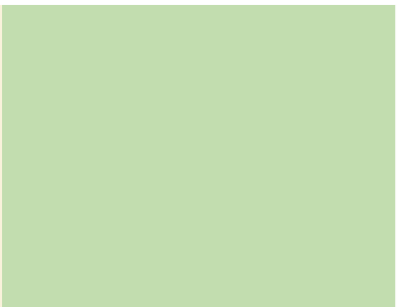
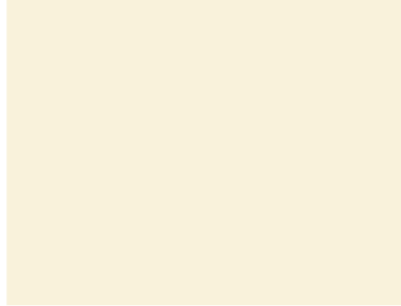
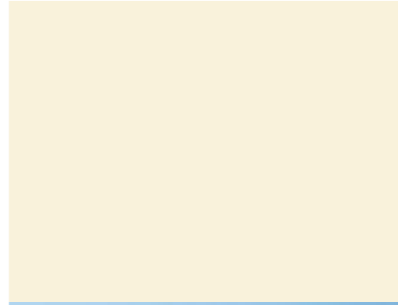
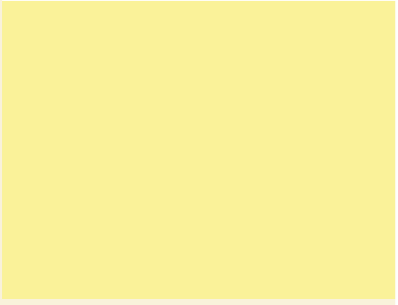
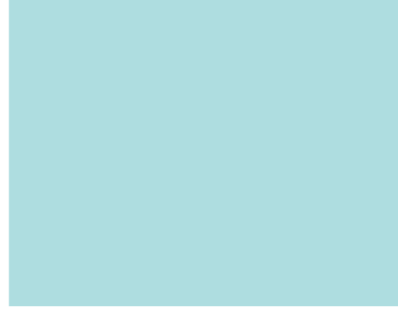
- Her köy farklı bir kültüre sahip. Çerkez, Abhaza, Laz, Hemşinli, Manav Türkü vs. her bir köyde farklı köylülere sahip insanlar yaşıyor.

BÖLÜM I

COĞRAFI YAPI

COĞRAFİ YAPI

Akçakoca, Batı Karadeniz coğrafi bölümünün en batısındadır. Düzce ilinin deniz kenarındaki tek ilçesidir. 41.05 derece Kuzey paraleli ile 31.07 Doğu boylamı üzerinde yer alır. TEM karayolu üzerinde Ankara'ya 270, İstanbul'a 235 km mesafededir.

Bazı İl ve İlçelerin Akçakoca'ya Km. Olarak Uzaklıkları:

Amasra	106	Karasu	40
Ankara	275	Kastamonu	327
Antalya	701	Kdz. Ereğli	39
Bartın	179	Konya	549
Bolu	83	Muğla	762
Bursa	263	Nevşehir	551
Çanakkale	533	Safranbolu	220
Denizli	609	Sakarya	105
Düzce	37	Sinop	519
Edirne	480	Trabzon	900
İstanbul	243	Van	1465
İzmir	585	Zonguldak	90

Yaklaşık 413 kilometrekarelik bir alana sahiptir. Bu alanın takribi 218.000 dekarlık kısmı fındık bahçesi, 10.000 dekarlık bölümü sebzelik ve diğer tarım ürünlerinin oluşturduğu alan, 170.000 dekar alan ormanlık ve 15.000 dekar iskan alanıdır. İlçe 8 mahalle ve 43 köyden oluşmaktadır. Köylerin 5 tanesi Gümüşova ve Çilimli ilçelerine, 4 köy Kocaali İlçesine, 3 köy de Alaplı ilçesine yakın olduğundan ekonomik yönden bu ilçelere bağlı görülmektedir. Düzce merkez ilçesine 39 Km uzaklıktadır. İlçe, Batı Karadeniz sahil kuşağındadır. 30 km'lik bir sahil şeridi, kilometrelerce uzanan kumluk ve doğal plajlarla doludur. Kent ise Sapak adı verilen Düzce-Ereğli asfaltının Akçakoca'ya saptığı yerden Ceneviz kalesi denen en batıdaki uca kadar 7 kilometreyi bulan uzun bir çarşı gibidir. Aşağı ve Yukarı Mahalle ile Hacı Yusuf ve Orhangazi mahalleleri Akçakoca'nın en eski yerleşim birimleridir. Bu dört mahalle Divan-ı Keramet'in adıyla bilinen eski Akçakoca'yı temsil ederler. Kasaba ise 300 hektarlık bir alana yerleşmiştir. Güneyde Kaplandede (1168 m), Orhan dağları (905), doğuda Kurugöl sapağı (1066 m) ve Tonton Tepesi (1150 m) dir. Güneyde: Düzce merkez ilçesi ve Konuralp ilçesi, batıda Kocaali, doğuda Ereğli ilçeleri arasında 1050 km² yüzölçümüne sahiptir.

JEOLOJİK DURUM

Dere, vadi tabanları , yamaçların büyük bölümü silis formasyonu, tepelerin üst kısımlarında ise 3 jeolojik döneme ait kumlu, çakıllı tabakalar bulunmaktadır. Dağlar, deniz kıyısına paralel uzanır. Kıyıları girintili çıkıntılı değildir. Kıyılarda yüksek ve dik falezler görülür. Sahildeki kayalar su tarafından aşındırılarak yalıyarlar meydana gelmiştir. Çevre şist ve kristalin şistlerle kaplıdır. Doğu ve güneyde Paleozoik devre ve Tersiyer araziler mevcuttur. Kalker ve kayaların erime ve aşınmasıyla irili ufaklı mağaralar meydana gelmiştir.

Kaplan Dede dağının en yüksek tepesi (Dede) 1158 metredir. Doğu- Batı doğrultusundaki tepeler; Haciz (466 m.), Kaplan Dede (975m), Kurugöl Sapağı (1066m), Yörük Yatağı (960 m) dir. Sığ kıyılar; Melenagzı, Edilli, Töngelli, Çayağzı, Akkaya iskeleleridir.

Depreme karşı sağlam zeminlidir. Akçakoca ve bölgesi birinci derecedeki deprem bölgesi dışındadır. Bilindiği kadarı ile şimdiye kadar herhangi bir deprem çöküntüsüne rastlanmamıştır. Son depremde bazı binalarda çatlaklar meydana gelmiş, çok az binada ise ağır hasar görülmüştür. Son Marmara ve Düzce depremleri de bunun kanıtıdır. Jeologlara göre eskiden Akçakoca üçüncü derecede deprem bölgesi içinde bulunuyordu. 2000-2001 yıllarında ise bazı jeologlar Akçakoca'yı ikinci derece deprem bölgesi içine koymaktadır.

▶ BİTKİ ÖRTÜSÜ

Orman alanı 2077. hektardır. Çoğu bozuk koru ormanıdır. Ormanlarda %43 kayın, %0.8 Gürgen, %0.1 Kestane, %6 Meşe, %1 Kavak, %0.25 İhlamur, %0,4 Çınar ağaçları bulunur. Topraklar erozyona maruzdur.

▶ AKARSULAR

İlçe sınırları içinde en büyük akarsu Melen çayı (110 km) olup, bu çay aynı zamanda Sakarya İli ile idari sınırı oluşturmaktadır. Çayağzı, Haciz, Orhan, Değirmenağzı Sarma deresi, Maşatlar (Akkaya) Deresi, (Bayhanlı-Akkaya arasında küçük dere) diğer önemli akarsuları oluşturur. Kısa mesafeli ve dik gelmeleri genellikle ulaşımına uygun olmamasının nedenidir. Sel karakteri gösterir. Doğudan batıya sıralanan akarsular şunlardır:

- Melen Irmağı
- Kalkın Deresi
- Darı Deresi
- Taşman Deresi
- Akdere Deresi
- Değirmenağzı Deresi
- Orhan Deresi
- Haciz (Deredibi) Deresi
- Döngelli Deresi
- Aftunağzı Deresi
- Küçük Dere
- Değirmendere (Soğuksu)
- Çakpelit Deresi

▶ İKLİM ÖZELLİKLERİ

Ilıman deniz ikliminin hakim olduğu ilçe, iklim bakımından Karadeniz ve Marmara Bölgesi arasında geçiş özelliği göstermektedir.

Sıcaklık

Genellikle Batı Karadeniz iklimi etkisi altındadır. Türkiye'nin sıcaklık bakımından en ılıman bölgesindedir. Yıllık ortalama sıcaklık 13,6 derecedir. En düşük sıcaklıklara Aralık ve Mart ayları arasında rastlanır. Bilgede şiddetli donmalara rastlanmaz.

Rüzgar

Akçakoca'da hakim rüzgar kış aylarında lodos, Mayıs-Haziran aylarında karayel, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında poyraz olup, Temmuz-Ağustos aylarında rüzgar hızları diğer aylara oranla daha azdır.

Güneşlilik

Gökyüzünün güneşlilik oranı yüzde olarak değişmektedir. Meteoroloji istatistiklerine göre; Temmuz %55, Ağustos %62, Eylül %51 oranında gökyüzü güneşle geçmiştir. Bu oran Aralık ayında %15'e düşmektedir. Ortalama en yüksek hava sıcaklıkları ise; Temmuz 28.5, Ağustos 28.4, Eylül 25.4, Aralık 9,8 derecedir.

Yağış

Her mevsimde yağışlı bir iklim görülür. Yağışlar genellikle sonbaharda, hatta kış aylarında diğer mevsimlere göre daha fazla düşer. Akçakoca'da en fazla yağış alan aylar; Eylül, Ekim, Kasım, Aralık ve Ocak aylarıdır. Bu aylarda çoğunlukla kar ve karla karışık yağmur yağar. Kar uzun süre kalmaz. Ilık rüzgarın etkisiyle erir. Yağışların %60'ı bu aylara rastlar.

► NÜFUS

1880 yılında (130 yıl önce) 7647 olan Akçakoca nüfusu 2010 yılında ise 38 354 olmuştur. Yüzotuz yıl içinde nüfus 5 kat artmıştır. Kent nüfusu ise bu dönemde 11,5 kat artmıştır.

Akçakoca'da Nüfus Gelişimi

Yıllar	Şehir	Kır	Toplam
1890	1999	5648	7647
1935	2751	9682	12433
1940	2904	10992	13896
1945	3494	12419	15913
1950	3496	14163	17632
1955	4135	15280	19415
1960	5303	11552	21855
1965	7179	17152	24331
1970	8114	17101	25215
1975	9066	18147	27213
1980	9636	19960	29599
1985	12017	18426	29599
1990	13604	19414	33018
1997	19604	17368	36972
2000	25632	18222	43854
2009	23378	14976	38354

ilçe merkezinde kadın nüfusu, erkek nüfusundan daha fazladır. Akçakoca nüfusu 2010 yılında 1990 yılına göre yüzde 71 artmıştır. Aynı şekilde merkez nüfusu yüzde 16 oranında nüfus artışı olurken köy nüfusunda oran yüzde 77'ye düşmüştür. Bir başka deyişle köy nüfusu merkeze kaymaktadır. Buna rağmen Akçakoca Merkez nüfusundaki artışın bir diğer nedeni yüksek öğretim kurumları nedeniyle ülkenin her yanından eğitim için gelen öğretmenlerden kaynaklanmaktadır. 1990 – 1997- 2000- 2009 nüfus sayımlarına göre Akçakoca nüfusunu bir tabloda gösterdiğimizde köy nüfus büyüklüklerini ve nüfus göçlerini daha iyi görebiliriz.

Akçakoca merkez ve köylerinde nüfus hareketliliği

İDARİ BİRİM ADI	1990	1997	2000	2009
MERKEZ	13.587	19.604	25.632	23.378
AKKAYA	556	493	580	603
AKTAŞ	375	409	265	147
ALTUNÇAY	520	538	616	575
ARABACI	537	451	415	326
(ARMUTLU)HEMŞİN	408	244	299	163
BALATLI	635	618	679	610
BEYHANLI	231	222	249	234
BEYÖREN	881	767	765	685
ÇAYAĞZI	661	633	767	649
ÇİÇEKPINARI	358	302	252	199
DADALI	584	690	719	642
DAVUTAĞA	297	195	252	154
DEREDİBİ	458	382	437	349
DEREKÖY	257	257	282	199
DİLAVER	313	212	236	117
DOĞANCILAR	267	245	309	458
DÖNGELLİ	678	562	669	802
EDİLLİ	278	176	200	268
ESMAHANIM	535	332	455	236
FAKILLI	382	366	411	349
GÖKTEPE	259	189	191	170
HASANÇAVUŞ	392	370	421	344
KALKIN	524	435	376	402
KARATAVUK	373	271	239	293
KEPENÇ	125	143	130	115
KINIK	261	234	328	180
KİRAZLI	306	270	243	228
KOÇAR	399	281	278	229
KOÇULU	283	227	222	188
KURUGÖL	530	116	287	448
KURUKAVAK	1097	1139	1756	481
KÜPLER	250	214	252	142
MELENAĞZI	906	853	697	641
NAZIMBEY	181	168	213	132
ORTANCA	152	146	142	128
PAŞALAR	316	245	287	289
SARIYAYLA	568	320	316	235
SUBAŞI	324	329	333	292
TAHİRLİ	366	206	268	145
TEPEKÖY	793	808	820	794
UĞURLU	997	1828	1126	719
YENİCE	327	231	256	249
YEŞİLKÖY	307	251	296	208
KÖYLER TOPLAMI	19.257	17.368	18.222	14.976

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

İDARİ YAPI

İlçe, idari yapı bakımından 43 köy ve 1 merkez Belediyesinden ibarettir. Bağlı köylerden 21 adet mahalle adı verilen idari bağılı, Belediye hudutları dahilinde de 8 mahalle idaresi mevcuttur.

İlçe nüfus mozağının karışık olması toplu köy yerleşimine imkan vermediğinden, dağınık yerleşim hakim özelliğindedir. Ancak yerleşim tarihi çok eski olan ve kuruluş tarihi bilinmeyen 20 civarında köy nispeten daha az dağınık görünümündedir.

Bizans ve Cenevizliler zamanında ticaret ve denizcilikle ilgilenen Hıristiyan halk, özellikle bugün Ceneviz Kalesi olarak adlandırılan Kale güvenlik gerekçesiyle ormanlık alana yerleşmeyi tercih etmişler, zamanla da Hristiyan halkın bölgeyi terk etmesiyle sahil kesimini iskan etmişlerdir.

Günümüzde yeni yerleşim yerlerinin ana yollar üzerinde ve özellikle turizme imkân veren kesimlerde yoğunlaştığı görülmektedir.

NASIL ULAŞILIR

Akçakoca için İstanbul-Ankara otoyolunu kullanabilirsiniz.

Otoyolu Düzce ayrımında ya da Kaynaşlı ayrımında terk edip, eski Ankara-İstanbul yoluna çıkıyor ve Düzce'ye ulaşıyorsunuz.

Düzce şehir merkezi girişinde, Çoban mevkiinde kuzeye Akçakoca yol ayrımı var.

Akçakoca yolu duble asfalt yol ve yeşillikler arasında 38 km. sürüyor.

AKÇAKOCA COĞRAFİ YAPIDAN GÖRÜNÜMLER

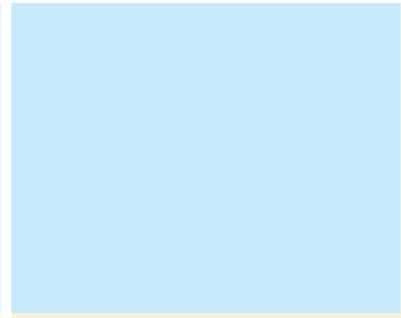
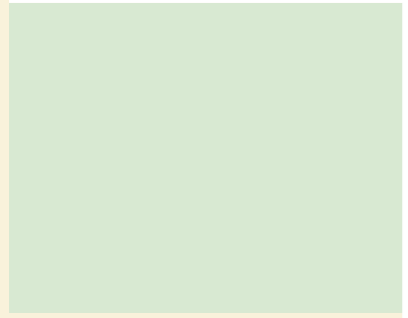
Akçakoca'dan Genel Görünüm 01

Akçakoca'dan Genel Görünüm 02

BÖLÜM II

AKCAKOCA'NIN TARİHİ

AKÇAKOCA'NIN TARİHİ

- Kocaeli yarımadasını, Bolu ve Düzce Bölgelerini de kapsayan topraklarda MÖ. 3. Yüzyıl civarında Bithynia hakimiyet vardı
- Bu dönemde Karadeniz Ereğlisi'nin adı Herakleia'yı da toprakları arasına katan Bithynialılar bölgede egemen güç haline geldiler ve bu toprakları uzun süre idare ettiler.
- Akçakoca'nın antik çağlardaki adı olan "Diapolis" kelimesi Grekçe ve Latince iki şehir anlamına gelmektedir.
- Son Bithynia kralı 4. Nikomedes'in vasiyet gereği topraklarını Roma egemenliğine bırakmasıyla bölge Roma hakimiyetine girdi.
- MS. 395 yılında Roma'nın ikiye ayrılmasıyla Akçakoca Bölgesi de Doğu Roma imp. Bizans hakimiyetine girdi
- Akçakoca Bizans döneminde Arap akınlarına uğradı. MS. 8. yüzyılın başlarında yaşanan bu "gaza ve cihat" döneminde Bizans hakimiyetinde bulunan Akçakoca ve çevresine akınlar düzenlenmiştir.
- 1071'de Alparslan'a yenilen Bizanslılar Anadolu'nun büyük kısmını terk etti ve Selçuklu devleti kuruldu. Bu dönemde Anadolu toprakları Türkmen akımına uğramış ve yeni yurt olarak yerleşmeye başlamışlardır.
- Akçakoca ve Çevresine Selçuklu Türkleri gelip yerleşmeye ve köyler kurmaya başlamışlardı. İlk gelenlerin "Koçar Bey" ve onun yakınları olduğu söylenmektedir. Koçar Bey'in yerleştiği köy bugünkü Koçar Köyüdür.
- Selçuklu Türklerinin Akçakoca'da kurdukları köyler şunlardır: Beyören, Balatlı, Kınık, Kepenç, Göktepe, Keramet, Kapkırılı ve Cumayanı'dır.

Cevdet Türkkaya'nın "Osmanlı İmp.'da oymak, aşiret ve cemaatler, 1979" adlı eserinde:

Kerameddinler bugünkü Akçakoca'ya yerleşmişlerdir. Denizden görünüşü beyaz olduğu için Akçaşar veya Akçaşehir adını vermişler ve kentin Diapolis olarak anılan adını değiştirmişlerdir.

Ayrıca yazar kitabında, buraya yerleşen Kerameddinlerin Yörük tarifesinden olduğunu ve mezarlıklarının Orhangazi İlkokulu'nun 50m. yakınında bulunduğundan da bahsetmiştir.

Aynı şekilde Tahirli, Arabacılar, Fadıllar ve Kınık köylerinin de halkının yörük olduğundan bahsetmiştir.

CENEVİZLİLER DÖNEMİ

- 4. haçlı seferleri sırasında, haçlı ordusunun çoğunu oluşturan Cenevizliler 1204-1261 yıllarında İstanbul'u zaptettiler. Bu sırada Karadeniz kıyılarında da koloniler kurdular.
- Ticaret merkezlerini elde ederek Karadeniz kıyılarına yayıldılar.

- Akçakoca, Ereğli ve Amasra'da da koloniler kurdular.

- Akçakoca'da Gebe kilise (Aktaş), Kızılca kilise (Nazımbey) köylerinin bulunduğu arazi ile Ceneviz Kalesi ve çevresinde bağcılık ve çiftçilikle geçinen Hıristiyan Ceneviz halkı bulunuyordu.

OSMANLILAR DÖNEMİ

Akçakoca Bey Osmanlı İmp. Kuruluş yıllarında yaşamış Orhangazi Bey'in komutanlarından. Kocaeli Bölgesi'nin Osmanlı topraklarına katılmasında yararlılıklar göstermiştir. Konuralp Bey'in dahi silah arkadaşıdır. Mezarı Kandıra yakınlarındaki Baba Tepe üzerindedir.

Selçuklular Moğol istilası karşısında yenilince (1227-1330) göçebe Türkler Moğollara karşı isyan ettiler. Bolu'da Bolu Beyliği, Söğüt'te Osmanoğulları bulunuyordu.

Osman Bey ve oğlu Orhangazi, Bizans hududunda üç tane uç beylik kurdu. Karadeniz'e doğru olan yerlerin fethi için Konuralp Bey, İzmit ve çevresi için Akçakoca Bey, İznik için ise Samsa Çavuş görevlendirildi. O sıralar Bizans hakimiyetinde olan bu yerlerin fethi Orhangazi döneminde tamamlanmıştır. (1323 yılında fethi tamamlanan ve Bizanslıların elinden alınarak Osmanlı topraklarına katılan Prusias ad Hypium kenti bugün Konuralp olarak anılmaktadır.

Orhangazi'nin Prusias'ı (Üskübü) ele geçirmek için Akçaşehir'e geldiği, (Aftunağzı-Çayağzı) köyünde konakladığı, hatta oradaki caminin onun buyruğuyla yapıldığı, Akçaşehir'de Baki Çelebi ile Çavuşoğlu'nu alarak fethi gittiği, fetih sonrasında bu iki kişiye Konuralp'te toprak verdiği söylenmektedir.

İdari bakımdan hep Bolu'ya bağlı olan Akçakoca, 1999 yılında Düzce iline bağlanmıştır.

Göktepe Köyü Cumayanı Mesire Alanındaki Tescilli Hamam Kalıntısı

► GÖÇLER

Düzce, yüzölçümü ve nüfusu bakımından küçük bir il olmasına karşın, değişik yaşam biçimlerini barındırır. İlin doğu ve güneyindeki ilçeler kültürel açıdan birbirine benzer. Akçakoca Düzce'ye göre oldukça büyük kültürel ayrılıklar göstermektedir.

Akçakoca nüfusunun bir kısmını Doğu Karadeniz göçmenleri oluşturmaktadır. 1877'de çoğunlukla Kafkaslardan ve Doğu Karadeniz Bölgesinden başlayan göç, yakın zamanlara kadar sürmüştür. Bunlar gelenek, görenek, dil ve törelerini yerleştikleri yerlerde de korumuş ve sürdürmüşlerdir.

Göçmenler yerleştikleri çevreyi de kendi alışkanlıklarına göre biçimlendirmişlerdi.

Doğu Karadeniz bölgesinden göç edenlerin yöreye getirdikleri en köklü değişiklik ise ekonomik alanda gözlenmektedir. Geçmişte temel ekonomik etkinlik olan tahıl üretimi, göçmenlerin gelmesiyle birlikte yerini önce mısır, daha sonra fındık üretimine bırakmıştır. 1935'ten sonra giderek gelişen fındık üretimi, zamanla yörenin yaşam biçimini belirleyen tek öge durumuna gelmiştir. Tahıl, keten, kenevir ekim alanlarının fındık bahçelerine dönüşmesi, yörenin beslenme bakımından kendine yeterliğini ortadan kaldırdığı gibi, dokumacılığın da unutulmasına neden olmuştur. Sonuçta bazı köyler ekmeklerini bile kasabadaki fırınlardan almaya başlamışlardır. Bunun yanında fındıktan elde edilen gelirin diğer ürünlerden elde edilenden fazla olması ve fındık üretiminin çetin bir çalışmayı gerektirmemesi, yöre halkına oldukça yüksek bir yaşam düzeyi sağlamıştır.

Bu zenginlik köylerin ilçe ve il merkeziyle olan ilişkilerini yoğunlaştırmış, kent yaşamına olan ilgiyi arttırmıştır. Ayrıca; Akçakoca'da turizm çevre köylerinin halkını pansiyonculuğa yöneltmiştir. Yabancılarla bu bağlamda kurulan toplumsal yaşamda önemli değişikliklere neden olmuş, birçok alışkanlık ve davranış biçiminin yerini yenileri almıştır.

► GÖÇ ÖYKÜLERİ

Esmahanım Köyü halkı kendi göç öykülerini şöyle anlatmıştır.

Esmahanım adındaki Türkçe bilen bir kadın liderin 1877 Osmanlı Rus harbi sonrası zulüm gören halkın bir kısmına liderlik yaparak Akçakoca'ya getirdiği, köyün ismi olan "Esmahanım"ın bu lider kadının isminden geldiğini bildiklerini anlatmışlardır.

Kafkas göçmenleri olan diğer köylerdeki Abhaza, Çerkez gibi halkların göç öyküleri genellikle birbirine benzer. Genel olarak 1877 Osmanlı Rus harbi sonrası zulüm gören halkın Osmanlı'ya sığınmaları neticesinde, Osmanlı İmparatorluğu'nun onları Düzce ve Akçakoca bölgesine yerleştirdiği bilinmektedir.

Çoğunlukla geldikleri bölgenin coğrafi yapısına uygun yerlere yerleşmişlerdir.

YERLİ HALK

Akçakoca'da Manav Türkü olarak bilinen yerli halkın yerleştiği köyler de vardır. Gelenek ve göreneklere kendine özgüdür. Örneğin Dadalı, Koçar, Arabacı, Kınık, Kepenç, Çayağzı Köyleri Manav Türklerinin yoğun olarak yerleştiği köylerdir.

Genel olarak 1323 tarihinden sonra bölgenin Osmanlı egemenliğine geçmesiyle yöreye yerleşmişlerdir.

Manav Köyleri Düzce'nin en eski köyleridir. Çantı Tipinde tamamen ahşap çivisiz, ahşap kütüklerin birbirine geçmesiyle inşa edilen Cuma (Orhangazi) Camileri tipiktir. Bu camiler birkaç köyün ortak kullanımında olan merkezi bir köyde kurulan camilerdir.

Çayağzı Köyü'nde bulunan Çantı Tipi Cami bu camilerin en eski örneklerindedir.

AKÇAKOCA'NIN TARİHİ YAPILARINDAN GÖRÜNÜMLER

Hemşin Köyü Tarihi Cami

Göktepe Köyü Cumayanı Tarihi Orhan Gazi Camisi

Dadalı Köyü - Cumhuriyet Dönemi İlkokul Binası

Akçakoca'da Tarihi Bir Ev

Paşalar Köyü - Ahşap Ev

Çayağzı Köyü - Ahşap Ev

BÖLÜM III

ETNOGRAFİK ARAŞTIRMA

Etnoğrafya, doğumdan ölüme kadar insanın yaşantısında yer alan maddi ve manevi bütün kültür öğelerini bilimsel olarak derleyen, sınıflandıran, değerlendiren ve bunların sistematik bir açıklamasını yaparak halk kültürünün genel gelişme ve değişme kurallarını inceleyen, kültürler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları belirleyip ortaya koyan, gerektiğinde elde ettiği sonuçları halkın yararına olacak biçimde düzenleyip halka aktaran ve birtakım uygulamalar öneren bir bilim dalıdır.

▶ ETNOGRAFİK BİR ARAŞTIRMADA KULLANILAN MALZEMELER ŞUNLARDIR:

- ✿ Kamera,
- ✿ Film,
- ✿ Bilgisayar,
- ✿ Çeşitli büro malzemeleri,
- ✿ Fotoğraf makinesi,
- ✿ Konusu ile ilgili basılı kaynaklar, gözlem ve araştırma raporları.

▶ ETNOGRAFYANIN KAYNAKLARI ŞUNLARDIR:

- ✿ YAZILI,
- ✿ SÖZLÜ,
- ✿ GÖRSEL,
- ✿ MADDİ KAYNAKLAR.

▶ ETNOGRAFİK ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ ŞUNLARDIR:

TARİHSEL YÖNTEM: Geçmiş zaman içinde meydana gelmiş olay ve olguların araştırmasında ya da bir problemin geçmişle olan ilişkisi yönünden incelenmesinde kullanılan yöntem "tarihi yöntem" denmektedir. Tarihi yöntem, gerçeği bulmak, bir başka deyişle, bilgi üretmek için geçmişin eleştirel bir gözle incelenmesi, analizi, sentezi ve rapor edilme sürecidir

COĞRAFİ YÖNTEM: Halkbilim ürünlerinin çeşitli bölgelerde ve zamanlarda değişik görüntüler ve varyantlar halinde bulunması, bunların tarihsel yöneme bağlı kalınarak incelenmesi sonunda eksik kalan bilgiler ve belgeler nedeniyle sağlıklı bir sonuca ulaşılması zordur. Bunun için en küçük yerleşme biriminden başlayıp, giderek büyüyen (oba, mera, köy, kasaba...gibi) ve kalabalıklaşan yerleşme birimlerinde halkbilim olaylarının hangi durumda olduklarının, o coğrafya bölgesi içerisinde her varyant için özel bir işaret, renk, tarama veya çizimlerle gösterilmesi, bu yöntemin temelini oluşturmaktadır. Olayların harita üzerinde gösterimi "Halkbilim Atlasları"nın oluşturulmasını sağlayacaktır. Bu da bize olayların çıkış kaynaklarının bulunmasında yardımcı olacak ve bir bakışta görülebilecek sonuçlar verecektir

PSİKO-SOSYAL YÖNTEM: Bu yöntem sürekli kaynak kişiyle ilişkilidir. Kaynak kişiyle uzun süre birlikte olunur, izlenir. Tek bir kişiden genellemelere varmaya çalışılır. Uzun zamanlı ve çok dikkatli bir çalışma gerektirdiği için zor bir yöntemdir. Bu nedenle kaynak kişinin de iyi seçilmesi gereklidir ki araştırma gerçek amacına ulaşabilsin.

ETNOGRAFYADA ALAN ARAŞTIRMASI TEKNİKLERİ

GÖZLEM TEKNİĞİ: Gözlem, kendiliğinden oluşan veya bilinçli olarak hazırlanan olayları ortaya çıktıkları sırada sistematik ve amaçlı bir biçimde incelemektir. Bir başka anlamda gözlem araştırmacının

gerçek hayatı içinde, bireylerin davranışlarını, olayları bir plan dahilinde gözlemesi, izlemesi ve kaydetmesi Gözlem, kendiliğinden oluşan veya bilinçli işlemdir.

GÖRÜŞME TEKNİĞİ: Görüşme ya da diğer ismi ile mülakat, çağdaş toplumbilimlerinin araştırmalarında en sık başvurulan bir gözlem tekniğidir. Görüşme yapmak demek, karşılıklı konuşmaya açıklık, kesinlik ve güvenilirlik kazandırmak demektir.

SORUKAĞIDI (ANKET) TEKNİĞİ: Anket tekniği, değişik nitelikte basılı formlar kullanılarak bilgi toplama yöntemidir. Postayla, telefonla, anketörler aracılığıyla veya bizzat araştırmacının kendisi tarafından yüz yüze görüşme yapmak suretiyle gerçekleştirilebilir.

▶ İNSAN HAYATINDAKİ 3 ÖNEMLİ GEÇİŞ DÖNEMİ

❁ DOĞUM

❁ EVLENME

❁ ÖLÜM

DOĞUM

Geçiş dönemlerinde ilki olan doğum, dünyanın her yerinde olduğu gibi Anadolu'da da her zaman mutlu bir olay olarak kabul edilmiştir. Dünyaya gelen her çocuk sadece anne babanın değil aynı zamanda akrabaları, komşuları, soyu ve sopu da sevindirmektedir. Çünkü her doğum ailenin akrabaların soyun, sopun sayısını artırmaktadır.

Sayının artması ise; gücün dayanışmanın artması bakımından önem taşımaktadır. Özellikle küçük topluluklarda ve etnik gruplarda aileler nüfuslarının çokluğu oranında kendilerini güçlü ve dayanıklı hissetmektedirler. Yaygın olan “çocuk ailede ocağı tütürür” sözü de toplumun bu konudaki değer yargısını ve aileye bakış açısını ortaya koymaktadır.

EVLENME

Yaşamın temel dönüm noktalarından biri olan evlenme, hem kadın ve erkeğin yaşamını birleştirmesi açısından bireysel; hem de aile ve akrabalık bağlarının kurulması açısından toplumsal bir olgudur.

ÖLÜM

Ölüm, insan yaşamının sona ermesidir. Her toplumda doğum ve evlenmede olduğu gibi ölüm çevresinde de birçok adet ve inanmalar kümelenmiştir. Ölümle ilgili adet ve inanmalarda, korku, büyük rol oynayan bir etken olarak görülmektedir. Din, ölüm korkusunu hafifletmekte, ancak tamamen ortadan kaldıramamaktadır. Eski kültürlerden beri, bütün toplumlarda bir “öte dünya” tasarımı olmuştur. Buna göre, ölen kişi öldükten sonra yaşamını öte dünyada sürdürmektedir. Gerek eski çağlarda gerekse günümüzde bu evrensel görüş, dinlerin öte dünya tasarımlarıyla da beslenmiş ve desteklenmiştir. (ÖRNEK, S. V. Türk Halkbilimi, Kültür Bakanlığı Yay. 1629, Ankara, 1995)

▶ DOĞUMLA İLGİLİ GELENEKLER

- ▶ Erkek çocukta genelde sevinilir, kız çocukta üzülmüştür . Çünkü tarlada çalışacak erkeğe ihtiyaç var köy yerinde
- ▶ Yeni doğan bebeğin yanına babasının gömleği konulmuş.

▶ Küçük bir Kur'an da konulmuş ‘ al basmaması ‘ için.

▶ Bazen de bebeğin başucuna elek ve süpürge konulmuş. (Kurugöl Köyü)

▶ Yeni doğum yapan kadının kulağına ‘ al ağırlığı ver hafifliği’ şeklinde 3 kere söylenirmiş.

▶ Doğumdan hemen sonra sofraya kurulmuş, yemekler yenilirmiş, çocuk aç gözlü olmasın diye.

▶ Köy ebelerinin çocuğu olmayan kadınlar için kullandıkları farklı yöntemlerden birisi de, çocuğu olmayan kadınların belini çekmekmiş. Bazen de kurşun dökülürmüş. Beline yumurtayla ‘ çiriş ‘ yapılmış. Sabun ve yumurta akı karıştırılır ve el kadar bir beze sürülerek bu karışım bele yapıştırılır. Bu şekilde 15 sene çocuğu olmayan bir kadının çocuğu olduğundan bahsediliyor.

▶ Kullanılan yöntemlerden bir başkası da, kırk kaşık su elekten geçirilir ve bu elekten geçirilen su ile çocuğu olmayan kadın yıkanır. Bu işleme ‘kırklama’ denir. Aynı işlem 2 – 3 yaşına kadar yürüyemeyen çocuklara da yapılır.(Kurugöl Köyü)

▶ Bebek doğduğunda kızın annesi kızına beşik getiriyormuş. (Sarıyayla Köyü)

▶ Bebeğe adını kulağına ezan okunduktan sonra dedesi ya da babası koyarmış.

▶ Doğumu takip eden ilk akşamlar ateş açık şekilde yatılmış.(Kurugöl Köyü)

OĞLAN OCAKTAN, AYRAN TEREKTEN’

▶ Eskiden 5 çocuktan fazla çocuğu olan devletin aldığı yol parasından muaf tutuluyor. Hatta öyle ki kimi zaman çocuğun doğmasına birkaç ay kalsa bile çocuk yazdırılıyormuş bu vergiden muaf olmak için. Bu parayı ödeyemeyen devlet yolu yapımında çalışmak zorundaymış. Bu o zamanın parasıyla yaklaşık olarak 1 aya karşılık geliyor. Bu yol vergisi her yıl alınan bir vergiymiş. Bu vergi yeni yol yapımında kullanılıyor. Bu vergiyi vermeyen kişi her hangi bir yol yapımında vergi miktarınca çalışmak zorundaymış. (Deredibi Köyü)

▶ Yeni doğan çocuk büyüyünce ter kokmasını diye vücuduna tuzlu su dökülüyor .

▶ ‘Oğlan ocaktan, ayran terekten’ bu cümle erkeğe verilen değeri gösteriyor (Küpler Köyü)

▶ EVLENME İLE İLGİLİ GELENEKLER

Akçakoca'da eski geleneksel düğünler üç gün sürermiş.

Birinci gün, sadece bayanların toplandığı, kız evinde gerçekleşen kına gecesi eğlencesi yapılmış. Bu eğlencelerde genellikle bir tef eşliğinde türküler söylenir, gelin kızın eline kına yakılır, eğlenceye katılanlara kına dağıtılmış. Gelin kızı uğurlamak amaçlı yapılan bu geleneksel eğlence günümüzde hala sürmektedir.

İkinci gün, gelin alma ve düğün günüymüş. Özel olarak süslenmiş at veya öküz arabasıyla damat tarafı gelin evine kız almaya giderlermiş. Bu kız alma sırasında erkek çengiler oynatılmış. Bu erkek çengiler genellikle Bolu tarafından getirtilirmiş. Gelin evden çıkarken kimsenin görmemesine gayret edilir gelin kızın yüzüne kırmızı örtü kapatılmış. Düğün sırasında ise bahşiş dağıtılmış.

Üçüncü gün, damat evinde gerçekleşen düğünün ertesi günü gelinin akrabaları damat evinde bulunan gelini ziyaret ederlermiş. “Duvak” veya “gelin görme” denilen bu günde yine çeşitli eğlenceler yapılır yemekler yenirmiş.

Geleneksel Düğün

- Kimi köylerde, özellikle Laz köylerinde düğünlerde kemençe, tulum çalınıyormuş. ‘Kapı Parası’, ‘Sandık Parası’ adı altında para alınmış. Gelinin abisi ya da en yakınları bu paraları almış. Gelin odadan çıkarken kapı tutulur, köyün gençleri ‘Yol Bağı’ yaparlarmış.
- Düğünlerde yemek verilir, silah atılmış.
- Evlenmeler görücü usulüyle olurmuş.(Hasançavuş Köyü)
- Kimi köylerde de, ‘Kaşık Oyunu’, ‘Yastık Oyunu’ oynanıyor düğünlerde.
- ‘Başlık’ adı altında bir takım uygulamalar görülüyor. Bu genelde para verme şeklinde oluyor.
- Geline hayvan veriliyor.
- 3 gün önce eşya götürülüyor.
- Kızlar 14- 15, erkekler 16 yaşlarında evlendiriliyorlarmış.(Kurugöl Köyü)
- Genellikle birçok köy birbirine benzemekle beraber, evlenmeye ilgili farklı adetlere de rastlamaktayız. Oğlan evinin bacasının tabanca sıkılarak yıkılması ve bu şekilde erkek evine zarar vermek örneklerden sadece birisidir.
- Oğlan evinin avlusu sökülürmüş.
- Damadı ateşe atmak da başka bir düğün geleneği. Damadın kafasına su dökmek, yüzüne kömür sürmekte diğer örnekler arasında sayılabilir.(Kurugöl Köyü)
- Gerdek gecesi birisi ‘yengeriç’ olarak gidiyor erkek evine. Bu kişi gerdek evinden kızlıkla ilgili olarak bezi aldıktan sonra evden ayrılıyor.(Kurukavak Köyü)

Geleneksel Çerkez Düğünü

- Gelinin eline kına yakılıyor. Gelin bu esnada bahşiş istiyor. Eğer verilmezse elini açmıyor kına için.
- Düğün gecesi söylenen şarkılarla gelin ağlatılmaya çalışılmış.Yine aynı şekilde bahşiş almak için gelin evden çıkmadan kapı kilitlenir, bazende sandığın üzerine oturulmuş.(Kurukavak Köyü)
- Düğünler genellikle 3 gün sürüyormuş. Gelin kız evinden, mesafe uzakta olsa yakında olsa muhakkak atla getiriliyor.
- Gelinin yüz kısmını örten kırmızı bir örtü var, gelinin yüzünü saklamak için. Gelinin bindiği atın sağında ve solunda birer erkek ve atın arka tarafında gelini kollayan birer bayan bulunuyor refakatçi olarak, düşmesin diye.
- Gelin evden çıkarken genellikle silah atılıyor.
- Kimi zaman kız tarafından birileri gelin odasını kilitler ve bahşiş istemiş.
- Gelin kaynananın yanına eve getirilirken gelinin yanındakilerden kimileri kaynanadan hayvan istiyorlarmış. (Çayağzı Köyü)
- Gelinle damadın odasına yemek konulur. Bu yemekten damat kendi kaşığıyla geline, gelinde kendi kaşığıyla damada yemek yedirir. Bu çok eskilerden gelen bir adettir.
- Gerdek gecesi gelinle damadın odasına tatlı konulur. Gelin tatlıdan biraz ısırır damadın önüne koyar damat tatlısından biraz ısırır gelinin önüne koyar. Her ikisi de önlerindeki bu tatlıları yerler. Her şey tatlı gibi güzel olsun diye.
- Gelinle damadın odasına kaymakta konulur. Doğacak çocukları kaymak gibi güzel ve beyaz olsun diye.
- Eğlencelerde kadınlar ve erkekler ayrı yerlerde eğleniyorlar. Nişanlandıktan sonra gençler birbirlerini görmüyorlar.(Çayağzı Köyü)

- Erkek evindekilere ‘ Dügüncü’ , kız evindekilere ‘ Kınacı ‘ deniyor.
 - Dügünlerde güreş tutarlar.
 - Dügün eğlencesini uzatmak için ağacın tepesine yumurta asarlar. Silahla yumurtayı vurmaya çalışırlar. Yumurtayı vuran dügünün ‘nişancısı’ oluyor.
 - Gelin erkek evine girişte kapıya kırmızı bir ip bağlarlar. Bu işlemin anlamı tehlike olduğunu belirtmek içindir. Gelin kapıda beklerken bahşiş ister. Verilince ipi geçer. Gelinin ipi geçmesi tehlikeleri aşacak manasında yorumlanır. Eğer geçemezse güçsüz olarak yorumlanıyor. Aynı zamanda geçmemesi gönülsüzlük olarak da yorumlanıyor. Bu sıkıntılı bir durum olarak algılanıyor. Resmi nikâhtan önce imam nikâhı yapılıyor. (Küpler Köyü)
 - Gelin evine tavuk, süt, pirinç, bulgur, patates getiriliyor köylü tarafından yardım için.
 - Dügün evine 20-50 kişi arasındaki köyün gençleri ‘ askı’ götürüyor. Çubuğun ucuna ‘askı’ basma takılıyor.
 - Davulcular davul çalarak tavuk toplarlarmış ve bu toplanan tavuklar yardım için dügün evine verilirmiş. Komşular bahşiş verirlermiş zarf içinde.
 - Kız evi erkek tarafından ‘ şişlik’ adı altında oğlak ya da başka bir hayvan istiyormuş.
 - Türkçesi ‘ Gelin kapıya gelmiş, kedi bağıyor ‘ şeklinde olan bir gürcü şarkısı söylenirmiş gelini evine alıştırmak için. Bohça evden çıkarken hediyeler alınırmiş. 1 gün 1 gece erkek evinde, 1 gün 1 gece gelin evinde dügün yapılmış.
 - Damat gerdek gecesinin sabahında silah atar kızlıkla ilgili sıkıntı yok diye
 - Gelin, yeni evine geldiğinde, kötü huyları dökülsün diye, kaynana gelini tutup sarsarmış. (Kepenç ve Göktepe Köyleri)
- ‘GELİNLİKLE GİDER, KEFENLE ÇIKAR.’**
- Gelinin oğlan kardeşi kız evden çıkmadan iki bıçağı karşılıklı gelecek şekilde dış kapıya saplıyor. Bu şekilde bahşiş istiyor.
 - Kız bir defa baba ocağından çıkmışsa onun için söylenen önemli bir söz:’ Gelinlikle gider, kefenle çıkar.’
 - Saç ayağına sarımsak, biber ve zil bağlanır. Daha sonra bu şekilde saç ayağı görümcenin boynuna geçirilir. Gelinin etrafında bu şekilde döner görünmce.
 - Kadın erkek kılığına giriyor, daha sonra gelinin koluna girmeye çalışıyor. Bu şekilde eğlenmeye çalışıyorlar kına gecesinde.
 - Damat elinde bir havlu ile kız tarafına hizmet ederken erkek tarafındakiler damadın elindeki havluyu almaya çalışıyorlar. Damatta elindeki havluyu kaptırmamaya çalışıyor. Hatta yardım için damadın yanında birisi oluyor. Amaç damadı mahcup etmek.
 - Damat kız evine gelince ateşe acı biber atılıyorlar damat öksürsün diye. Amaç yine damadı mahcup etmek. (Nazımbey Köyü)
 - Gelin erkek evine girerken ayağının altına buğday saçarlar bereketli olsun diye. Yine eve ilk girişte gelinin üstüne kaynana leblebi, şeker, para atar.

- Gelinin beline bağlanan kırmızı kuşak temizliği, saflığı simgeliyor .(Ortanca Köyü)
 - Eğer bir genç kızın başörtüsünü bir delikanlı alırsa o kızı o gence veriyorlar. Ama burada sonuçta yine ailenin rızası önemli bir etken.
 - ‘Diş kirası’ denilen bir adet de var. Bu adette ‘içki parası’, ‘koç parası’, ‘tatlı parası’ adı altında kız tarafı oğlan tarafından para istiyor.
 - Bu ‘Diş kirası’ adı altında para alınmazsa, dügün evinde tepki olsun diye yemek yenmezmiş. (Karatavuk Köyü)
- ‘ELİN KÖR BIÇAĞINI ALACAĞIMA, KENDİ KESEN BIÇAĞIMI BEN ALIRIM.’**
- Nişan süresi uzun sürerse kurban bayramında kız tarafına koç hediye edilir.
 - ‘Yol bağı parası’ olarak alınan para kimi köylerde ‘ Pilavlık parası’ olarak alınıyor.
 - ‘Gelin – Enişte görme’ denilen bir adet de var. İlk önce erkek tarafı gelini görmeye gelirmiş buna ‘ Gelin görme ‘ deniyor, daha sonra kız tarafı erkek evine giderek damadı görüyor, buna da ‘ enişte görme’ deniyormuş.
 - Gelin eve girerken kucağına erkek bebek verilir ilk çocuğu erkek olsun diye.
 - Erkek çocuk sahibi olmak önemli. Gerekirse erkek çocuk oluncaya kadar devam edenlerde var doğum olayına. Nişanlılık evresinde erkek kayın pederine görünmüyor saygıdan dolayı.
 - Eskiden köyde akraba evlilikleri sık olarak görülüyormuş. Sebebi mal dağılması diye. Ayrıca bununla ilgili söylenen şöyle bir söz de var:’ Elin kör bıçağını alacağıma, kendi kesen bıçağımı ben alırım. ‘ Bu cümle akraba evliliğinin önemli cümlelerinden sayılabilir. (Nazımbey Köyü)
- ‘DÜĞÜN ERKEĞİN, DUVAK KIZIN’**
- Gelin evden çıkarken üzerine atılan paranın sebebi gelinin bereketli olması için.
 - Dügün erkeğin, duvak kızın deniyor. Gerdeğe girdikten sonra kız olduğu anlaşılınca ertesi gün kıza duvak yapılırmış eskiden.
 - Eğer bir köy delikanlısı kızın tülbentini alırsa o kız artık o delikanlının demekmiş.
 - ‘Ayak dönüşü’ denilen bir adet de var.
 - Kız babasının evine geldiğinde damadın ayakkabısı saklanır. (Kalkın Köyü)
 - ‘Ayak dönüşü’ denilen olayda düğünden sonra erkek tarafı kız evine gidiyor. Böylece nişanlılık tanışma olanağı olmayan damat, kayın pederi ile tanışmış oluyor.(Nazımbey Köyü)
 - Gelin almaya giden kadınlar kara çarşaf giyerler. Bunlara ‘ Gelin alıcı ‘ deniyor. Gelin alıcılara şerbet veriliyor. Herkes içtiği bardağa para atıyor, bu paralar geline veriliyor .(Küpler Köyü)
 - Bir inanca göre; Peygamberimiz zamanında öleceği bilinen bir genç her şeye rağmen evlenmeye karar verir. Yine ‘Gerdek gecesı’ odalarına yemek konulur. O sırada kapıyı birisi çalar ve aç olduğunu söyler. Bunun üzerine gençler kendi yemeklerini bu tanımadıkları misafire verirler. Daha sonra bu misafir’ Allah senin ömrünü uzun etsin’ diye duada bulunur. Bundan sonra o genç uzun yıllar yaşar.
- ▶ ÖLÜMLE İLGİLİ GELENEKLER**
- Cenazede ‘ kibrit kutusu ‘ ve ‘ip ‘ dağıtılıyor ,cenaze kalkarken cenaze evinde. ‘ kibrit kutusu ‘ ateş yakmak için dağıtılır. Bazen un, tuz vb. de dağıtıldığı olunur.

- Cenazenin bir tarafına ‘ un’ bir tarafına ‘ tuz’ konulur. Başucuna da ‘ su ‘ konurmuş. Ve içip içmediği kontrol edilmiştir.(Kurugöl Köyü)
- Erkek cenazesini erkekler , kadın cenazesini kadınlar beklermiş.7 gün Kur’an okunurmuş. 7. gün Mevlüt okunurmuş. 52. günde de Mevlüt okunurmuş. Senesinde ise büyük bir Mevlüt okunurmuş.
- Cenazede eğer genç birisi öldüyse ‘ ecel yolu benim idi ‘ denilerek ağıtlar yakılmış.
- İlk gece helva dağıtılmış.(Kurukavak Köyü)
- Cenaze yıkanırken temin edilen su özellikle pınardan getiriliyor. Bu suyu taşıyanlara da belirli bir ücret veriliyor cenazede hakkı kalmasın diye. (Kepenç Köyü)
- Cenaze zamanı her evden bir güğüm su doldurulup cenaze evine götürülüyor. Cenaze sahibi de bu güğümlere para bağlıyor kimsenin mevtada hakkı kalmasın diye.
- Cenaze evine 7 gün yemek götürülüyor. Defin işleminden sonra her haneden yemek götürülüyor mezarlığa. Burada çevre köylerden gelenlere ve cenazeye katılanlara bu yemek ikram ediliyor. (Nazımbey Köyü)
- Cenazelerde cenaze evinden 3 gün her akşam ekmek dağıtılıyor her haneye .
- Ölen kimsenin eşyaları evden çıkarılır ve dağıtılır. (Koçullu Köyü)
- Hasta kişi, ölümüne yakın olduğunda başındakiler ayıkken tövbe ettirirler. Son anda da Yasin okuyup başında salâvat getiriler.
- Başında bekleyenler rahat can versin diye kişinin gömleğini yırtarlar sıkıntı çekmesin diye.

- Cenaze defin yeri olarak kadın erkekten biraz daha aşağıya gömülür. (Küpler Köyü)
- Cenaze evden çıkarken bir çeşit tütsü yakılır etrafa güzel koku versin diye. Burada yakılan otun adı ‘ Günlük otu’ dur. (Akkaya Köyü)
- Hasta kişi, ölümüne yakın olduğunda başındakiler ayıkken tövbe ettirirler. Son anda da Yasin okuyup başında salâvat getiriler.
- Başında bekleyenler rahat can versin diye kişinin gömleğini yırtarlar sıkıntı çekmesin diye.
- Cenaze defin yeri olarak kadın erkekten biraz daha aşağıya gömülür. (Küpler Köyü)
- Cenaze evden çıkarken bir çeşit tütsü yakılır etrafa güzel koku versin diye. Burada yakılan otun adı ‘ Günlük otu’ dur. (Akkaya Köyü)

▶ HALK HEKİMLİĞİ

Halk hekimliği veya geleneksel tıp, ilk insanın tabiat olayları karşısında takındıkları tavırlar ve münasebet şekillerinden doğmuştur. Burada sihir veya büyüün önemli rolü olmuştur. Dini inançların ve büyüün önem kazandığı bu toplumlarda sağlık ve hastalık da, insan bedenine yabancı unsurların girmesi ve onların yaptıkları kötülüklerle izah edilirdi.

Halk hekimliği veya halk tıbbı, modern tıptan farklılıklar gösterir. Geleneksel tıp, kültürün bir parçası olarak halk arasında yaşar. Geleneksel toplumlarda bir kişinin, bir hastalık hakkında bildiği bir şeyi, diğer fertler de bilmektedir. Bu bilgiler, kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır. Böyle bir toplumda bir kişi diğer kültür unsurlarını nasıl öğreniyorsa, halk tıbbını da öyle öğrenmektedir.

Akçakoca’da Halk Hekimliği Örnekleri

- Köy ebelerinin çocuğu olmayan kadınlar için kullandıkları farklı yöntemlerden birisi de, çocuğu olmayan kadınların belini çekmekmiş. Bazen de kurşun dökülmüş. Beline yumurtayla ‘ çiriş ‘ yapılmış.
- Sabun ve yumurta akı karıştırılır ve el kadar bir beze sürülerek bu karışım bele yapıştırılır.
- Bu şekilde 15 sene çocuğu olmayan bir kadının çocuğu olduğundan bahsediliyor.
- Kullanılan yöntemlerden bir başkası da, kırk kaşık su elekten geçirilir ve bu elekten geçirilen su ile çocuğu olmayan kadın yıkanır. Bu işleme ‘ kırklama’ denir. Aynı işlem 2 – 3 yaşına kadar yürüyemeyen çocuklara da yapılır.(Kurugöl Köyü)
- Karamuk hastalığı: Bir çeşit yara şeklinde gözüküyor. Armut ya da elma ağacının çiçek açma mevsiminde rahatsızlığı olan kişi altına getiriliyor ve ağaç sallanarak çiçeklerin üzerine dökülmesi sağlanıyor. Böylece rahatsızlığın geçtiği belirli kereler görülmüş.
- Kabakulak: Bu hastalık içinde rahatsızlığı olan kişinin kulağın kabak bağlanıyor.
- Çiçek hastalığı: Su çiçeği hastalığı geçiren çocuğu yeni çiçek açmış bir ağacın altına getirip ağacın çiçeğini üstüne silkeliyorlar. (Nazımbey Köyü)
- Kızamık: Bu hastalık için rahatsızlığı olan kişiye kızamık şekeri veriliyor

- ▶ Boğmaca: Bu hastalık için rahatsızlığı olan kişi açılan ve içinden bir kişinin geçebileceği kadar eşilmiş bir tünel gibi küçük eşikten geçiriliyor. 3 gün 3 sabah bu işlem yapılıyor.
- ▶ Yine bir takım kırık- çıkıklar içinde kırık- çıkıklar var.
- ▶ Verem için beyaz soğan pişiriliyor ve daha sonra 3 gece ayaza bırakılıyor. Rahatsızlığı olan kişiye bunun suyu 3 gün içiriliyor.(Çiçekpınar Köyü)
- ▶ Isırgan ve yedi damar karıştırılıyor bir suyun içerisinde ve rahatsızlığı olan kişiye içiriliyor çiçek hastalığı için.
- ▶ Kara kabak kaynatılıyor ve boğaza sarılıyor kabakulak için.(Paşalar Köyü)
- ▶ Ayağı ağrıyanlar için karalahana ayağa bağlanıyormuş ağrısı geçsin diye.
- ▶ Baş ağrısının geçmesi için alına haşlanmış patates bağlanıyor.(Kalkın Köyü)
- ▶ Kızamık hastalığında hastayı sığa tutuyorlar daha çabuk çıkarsın diye.
- ▶ Baş ağrısı için alına patates kesilir ve başa konur.
- ▶ Karnı ağrıyan bebekler için toprağı sacda kavuruyorlar. Bu kavrulmuş olan toprağı iki bezin arasına koyuyorlar. Bebek daha sonra bu bezin üzerine oturtuluyor.(Deredibi Köyü)
- ▶ Sabunla zeytinyağı karışımı bir beze sarılıyor. Daha sonra bu bez kırık ya da çıkık olan bölgeye tatbik ediliyor.
- ▶ Yikanmamış yün bel ağrısı olan bölgeye sarılıyor. Bel ağrısı için.
- ▶ Böğürtlenin dikeninin yaprağı çiğnenip yaraya koyuluyor kan dursun diye.
- ▶ Zeytin çekirdeği dövülüp bağlanır incinen yerlere.(Nazımbey Köyü)
- ▶ Kulak ağrısı için sarımsağın içi ısıtılıyor ve kulağa konuyor.
- ▶ Yağ ile su karıştırılıp 2 ya da 3 gece çiğde bekletiliyor sabaha kadar. Bu karışım her gün yanan yere tatbik ediliyor yaranın iğleşmesi için.
- ▶ Yedi damar otu ezilir ve yaraya sürülür. (Doğanclar Köyü)
- ▶ Sütün içine acı biber katıp içiriliyorlar hasta olana. Bunu soğuk algınlığı için yapıyorlar.
- ▶ Kara üzümün yeşili ezilir, daha sonra bu alına sarılır. Baş ağrısı için, ateşini alsın diye bu uygulanır.
- ▶ Çocuklara kızamık geçirirken et ve yumurta yedirmezlermiş.(Küpler Köyü)
- ▶ Boğmaca hastalığı için eşek sütü içiriyorlar.(Ortanca Köyü)
- ▶ Yeni doğan çocuk büyüyünce ter kokmasın diye vücuduna tuzlu su dökülüyor.
- ▶ Boyunda, alında, genelde yüzde olan şişlikleri bıçakla okuyarak keserler. (Sembolik hareketlerle sanki yüzde kesme işlemi yapılıyor gibi.)

- ▶ Hayvanlarda çıkan irin, okunmak ve bu okunan yere çamur sürülmek suretiyle geçirilmeye çalışılır.
- ▶ Şişliklere, nazardan korunmak ve çıkan çıbanlar için köstebeğin kabarttığı toprak çamur haline getirilir, daha sonra okunur ve bu karışım yara olan bölgeye sürülür.
- ▶ Sabunla yumurtanın beyazı çırpılıp beze serilir. Daha sonra bu alçı gibi sarılır kırık çıkık olan bölgeye.
- ▶ Yumurta haşlanır, sarısı çok pişirilir, bir bardak zeytinyağı ile bu yumurtanın sarısı iyice yakılır. Daha sonra karışım tavuk tüğüyle yanığa sürülür.
- ▶ Ayaktaki ağrıları geçirmek için lahana sarılıyor ayağa.
- ▶ Boğmaca için ceviz ağacının altından geçiriyorlar. (Deredibi Köyü)

▶ BATIL İNANIŞLAR

Batıl inanç, mantıksal bir temele dayanmayan inanç ve davranışlara denir.

Batıl inançların kökenini, eski tektanrılı dinlerde aramak gerekir. Bu çağlardan kalma batıl inanç dediğimiz alışkanlıklar devam etmiş, oysa bir zamanlar bunları anlamlı kılan inançlar çoktan unutulup gitmiştir.

Akçakoca'da Batıl İnanışlar

- ▶ Yeni doğan bebeğin yanına babasının gömleği konulmuş. Küçük bir Kur'an da konulmuş ' al basmaması ' için.
- ▶ Bazen de elek ve süpürge de konulmuş başucuna bebeğin. Bebeğe adını dedesi ya da babası koyarmış genelde. Kulağına ezan okunmuş. Doğumu takip eden ilk akşamlar ateş açık şekilde yatırmış.
- ▶ Bir kişi çocuğunun isminin Yaşar olduğunu söylüyor ve ekliyor ' ismi yaşar olursa daha fazla yaşar' (Kurugöl Köyü)
- ▶ 40 lı bebeğin yanına süpürge koyuyorlar ve yalnız bırakmamaya çalışıyorlar bebeği.
- ▶ Kırkıncı günün sonunda kırk uçurmak için komşuya gidiliyor. Ev sahibi olan kişi mutlaka bir hediye veriyor bazen yumurta, bazen şeker gibi. Gittiği bu evde bebeğin alına yumurta ve un sürülüyor beyaz olsun diye.
- ▶ Bebeğin ilk tırnağı kesilince bebeğin eli babasının cebine sokturuluyor.
- ▶ Eğer bebek olan evin yakınından cenaze geçiyorsa bebek yukarı kaldırılıyor basık olmasın diye.
- ▶ 2-3 yaşına kadar yürüyemeyen çocuklar sala ile Cuma arasında ayakları bağlanıyor ve cumadan ilk çıkana bu bağ kestiriliyor.
- ▶ Aksi olan çocuklar hamur teknesinin altından geçiriliyor aksiliği, inadı geçsin diye.
- ▶ Çok ağlayan çocukların ağzına 3 Cuma salayla ezan arasında terlikle az şiddetle vuruluyor ağlamayı kessin diye.

► Eşi hamile olan bir erkek 9 ay boyunca ava çıkmıyor, hayvan öldürmüyor, doğan çocuğun sakat ve cansız olmaması için.(Göktepe Köyü)

► Kepenç köyünde ‘ Kemaser suyu’ adı verilen bir su bulunmakta.Bu su Kibleye akıyormuş.Yürüyemeyen çocuklar bu su da yıkanmış.Sabah gün doğmadan buradan su alınır.7 tane dikmeden alınan parçalar suyla karıştırılır.(Kepenç Köyü)

► Yürüyemeyen çocukların sala ile Cuma ezanı arasında ayaklarına ip bağlanıyor ve bu ip cumadan ilk çıkana kestiriliyor. Bu olaya ‘ Ayak bağı ‘ deniyor. (İki kırklı kadın karşılaşınca ikisi bir birine kilitli iğneyi takıyorlar kırkları karışmasın diye.

► Kırklı bebeğin yanına babasının gömleği konuyor. Ayrıca yanına süpürgenin bir telini, yorgan iğnesini koyuyorlar. Bebeği yalnız bırakmamaya çalışıyorlar. (Deredibi Köyü)

► Kırkinci gün ve yirminci gün suyun içine altın yüzük atılıyor. Bu su daha sonra okunur. Bu okunan suyla yeni doğan bebek ve annesi yıkanır. Bu işleme ‘ Kırk uçurma ‘ deniyor. 20. gün yapılan da yarım kundak deniyor. (Doğancılar Köyü)

► Bebeğin göbeği düşünce seccadeye bağlanır göbeği, çocuk namazlı olsun diye. (Dere Köy)

► Kırklı çocuklar kırkları karışmasın diye aynı ortama getirilmezler. Gelinde kırkı çıkana kadar olabildiğince işe yollamazlar, nazar değmesin diye. Kırklı eve et ve balık girmez çocuğu bastırır diye.

► Makas, soğan, tuz, sarımsak elden ele verilmemeye çalışıyor. Özellikle bunlar birine verileceği zaman önce bir yere bırakılıyor daha sonra başkası onu oradan alıp kullanıyor. Elden ele geçerse o kişiler arasındaki muhabbeti bozacağı düşünülüyor. (Ortanca Köyü)

► Yeni doğan bebeğin yanına özellikle kırkı çıkıncaya kadar babasının gömleği ya da mendili konuluyor.

► Kırklı kadın kırkı geçinceye değin gece evden dışarı çıkarılmaz çarpılmasın diye.

► Kırklı kadına acı bir şeyler yedirilmez.

► Kırklı bebeğin eşyaları ikindiden sonra dışarıda bırakılmaz.

► Kırklı bebeğin yıkandığı leğende annenin eşyaları yıkanmıyor kırkları karışmasın diye.

► Eğer annenin ve bebeğin kırkları karışırsa ‘anne yukarı, bebek aşağı gider’ inancı var. Yani bebek gelişemez anlamında.(Akkaya Köyü)

AL KARASI (Sarıyayla Köyü)

Akçakoca Sarıyayla Köyü “Al Karası” inanışının halen sürdürüldüğü köylerden biridir. Yeni doğum yapan loğusa kadını ve bebeğini “al basarmış”. Karabasan gibi gece uykuda basan bu “al karası” bazen bebeğin veya annenin ölümüne yol açarmış. Bunu ortadan kaldırmak için köyde yaşayan “ocak kadın”

veya “al karısı” olarak adlandırılan kadından yardım isterlermiş. Nesiller boyu sürdürülen inanışta “Ocak kadın” daha önceki ocak kadından “el alarak” bu işi yaparmış. “Ocak kadın” dualar okuyarak bebeğin ve annenin üzerinden atlayarak “al basmasını” ortadan kaldırmış. Aynı zamanda “ocak kadının” evindeki ocağın külünden alır bir beze sarar çocuğun beşiğine bağlarlarmış. Anne de bu külü üzerinde taşımış. Günümüzde hala Sarıyayla Köyü’nde kendinden önceki ocak kadından el almış “ocak kadın” yaşamakta ve bu inanışı sürdürmektedir.

BAYRAMLARIMIZ

► Dini bayramların günleri “kameri takvim” e göre hesaplandığı için, şu an kullanılan takvimde her yıl aynı tarihe rastlamaz. Her yıl onar günlük gerilemeyle gelen ramazan ve kurban bayramları böylece değişik mevsimlerde kutlanabilmektedir.

► Ramazan bayramı Kameri takvime göre Şevval ayının ilk üç günü, Kurban bayramı ise Zilhicce ayının onuncu gününden itibaren dört gün süreyle kutlanır.

Mevsimlik Bayramlar

Mevsimlik bayramların kutlama zamanları doğa, iklim ve ekoloji koşullarına bağlı olarak farklılık gösterebilmektedir. Örneğin koç katımı kışın kısa sürdüğü baharın erken geldiği bölgelerde güz başlarında, baharın geç geldiği yerlerde güz sonlarında yapılır. Buna karşılık nevrüz, hıdrellez gibi bayramlar her yerde aynı tarihlerde kutlanır. Kimi bayramların zamanını yerli üretim şartları, bazılarını ise genel bir “takvim geleneği” belirler. Böylece mevsimlik bayramlar:

Bahar Bayramları

- Bahar Bayramları: nevrüz, çiğdem, hıdrellez.
- Yaz, gündönümü
- Kış yarısı, yılbaşı

Özel Mevsimlik Bayramlar

► Çoban bayramları zinciri: Koç katımı, veya (davar yüzü), döl

► İkinci, meyveci, bağcı bayramları

► Göç bayramları

Akçakoca’da Bayramlar

► Bayramlarda salıncaklar kurulur buralarda kızlar sallanırmış. Erkekler horon gibi oyunları oynarlarmış. Kızlar şarkılar söylerlermiş .

► Hıdrellez gibi günlerde güreşler tertip ediliyor. Kızlar çömleklere türküler yazılı olan kâğıtları koyuyorlar ve bunlar gömülüyor. Daha sonra bu kâğıtlar çekiliyor kızlı erkekli grup tarafından. Kim kimin kâğıdını çekerse ona aitmiş deniyor. Maniler söyleniyor. (Melenagzı Köyü)

- Hidrellezde, güreşler, at yarışları oluyormuş. Salıncaklar kuruluyormuş.(Hasançavuş Köyü)
- Bayram namazından sonra ziyafetler verilir bayramlarda. Toplantılarına ‘ Ayzara’ adını veriyorlar. (Davutağa Köyü)
- Ramazan ayının ilk teravih namazı akşamı silah atılıyor karışılmak için. Kurban bayramında namaz çıkışında silah atılıyor. (Kalkın Köyü)
- Köyde 3 gün bayram yapılıyor. Her gün bir mahallede oluyor bayram ve herkes ona göre o mahalleye gidiyor bayram için. Bu önceden bir takvimle belirlenmiş karışıklık olmasın diye.Bu şekilde 2010 yılına kadar olan bayramları bir takvime bağlamışlar..(Tepe Köy)
- Kurban bayramı günü ilk yemek kurban etiyle başlıyor. Ramazan bayramında da bayram namazına gelmeden ağza şeker atılır. Hidrellezde ot dahi koparılmaz. Çünkü o gün Hızır’ın geldiğine inanılır ve Hızır’ın geldiği yer yeşerir. Bu gün Hızır’la İlyas’ın buluşma günü olarak kabul ediliyor. Bugün ot koparılmaz, yaş ağaç kesilmez. (Küpler Köyü)
- Bayramlarda salıncaklar kuruluyor, güreşler yapılıyor.
- Çayağzı Köyü’nde bayramlar yakın üç köyle birlikte yapılıyor.
- Bayramlarda salıncaklar kuruluyor. Bir kız salıncakla sallanırken silah atılırsa o kızı silahı atan istiyormuş deniyor.(Edilli Köyü)
- Hidrellezde özellikle köyün erkekleri toplanıp dere kenarına balık tutmaya gidiyorlar. Burada balıklar tutuluyor ve pişirilip yeniyor muhabbet artsın diye. (Döngelli Köyü)

Bayramlarda oynanan çeşitli oyunlar;

Sopa çekme oyunu: Bu oyunu iki köyün kadınları karşılıklı oynuyor. Bir tarafta bir köyün kadınları diğer tarafta diğer köyün kadınları sopayı kendilerine doğru çekmeye çalışıyorlar. Hangi taraf kendine daha çok çekerse ve işaretlenen sınırı geçerse o taraf oyunu kazanıyor.

Bir başka oyunda erkekler halka şeklinde omuz omuza geliyorlar. Daha sonra her erkeğin üzerine bir çocuk verilir. Bu çocuğun bir ayağı bir erkeğin bir ayağı diğer erkeğin üzerinde oluyor. Bu çocukları arkalarından birileri düşmesin diye destekliyor. Bu oluşturulan halkanın merkezinde iç kısmında elinde sopayla birisi duruyor ve onları sopayla korkutuyor. Ve bu halka dönerek köy meydanına kadar bu şekilde geliyor. (Çayağzı Köyü)

Çuval Oyunu (Dadalı Köyü); Genellikle bayramlarda oynanan bu oyunda köyün gençleri daire halinde diziliyorlar. Dizilen kişilerin arkasında birer kişi duruyor. Bir kişi boşta kalıyor. Ortada bir ebe bulunuyor. Ebenin elinde ucuna ip bağlanmış top yapılmış bir çuval bulunuyor. Ebe ağzı iyi laf yapan birinden seçiliyor. Ebe çeşitli laflar söyleyerek daireden boşta kalanı dövmeye başlıyor. Ortada daire yapanların arkasında bulunanlar kaçışıyor. Sonra herkes kendi yerini bulmaya çalışıyor. Boşta kalan yine dayak yiyor.

► TÜRKÜLER VE MANİLER

Kaynak Kişi: İpek ERSÖZ

Yaş: 75

Akçakoca Sarıayla Köyü

Ordu’dan 11 yaşında Düzce’ye ailesiyle birlikte göç etmiş. 14 yaşından bu yana Sarıayla Köyü’nde yaşıyor.

Maniler

*Ayakkabımın teki
Yarimin ismi Zeki
Takarsan iki beşlik
Belki gelirim belki*

*Evimi yapan usta
Yattın yine hasta
Tencere bırakmamış
Delikanlılar yasta*

*Cebindeki saati
Sen kurma ben kurayım
Haftalar yedi gündür
Yar ben nasıl durdurayım*

*Gemi geliyor gemi
Bacası ben olayım
Güzel güzel kızların
efendisi olayım*

Türküler

*Gemi geliyor gemi de
Geminin bacası yok
Gelmiş beni istiyor da
Pantolon paçası yok*

*Gidiyom gidemiyom da
Al yeşil diyemiyom
Gaybesine vuruldum da
Yüzüne diyemiyom*

*Kınamı sen ovmadın mı
Tadına doymadın mı
Kınama anne beni de
Sen gelin olmadın mı*

*Aldın aklımı bırak
Oturduk dizdize de
Olduk gönülden irak*

Aktaş Köyü - Geleneksel Hamur İşi

Kalkın Köyü - Geleneksel Hamur İşi Yapan Kadınlar

Ortanca Köyü - Geleneksel Kıyafetler

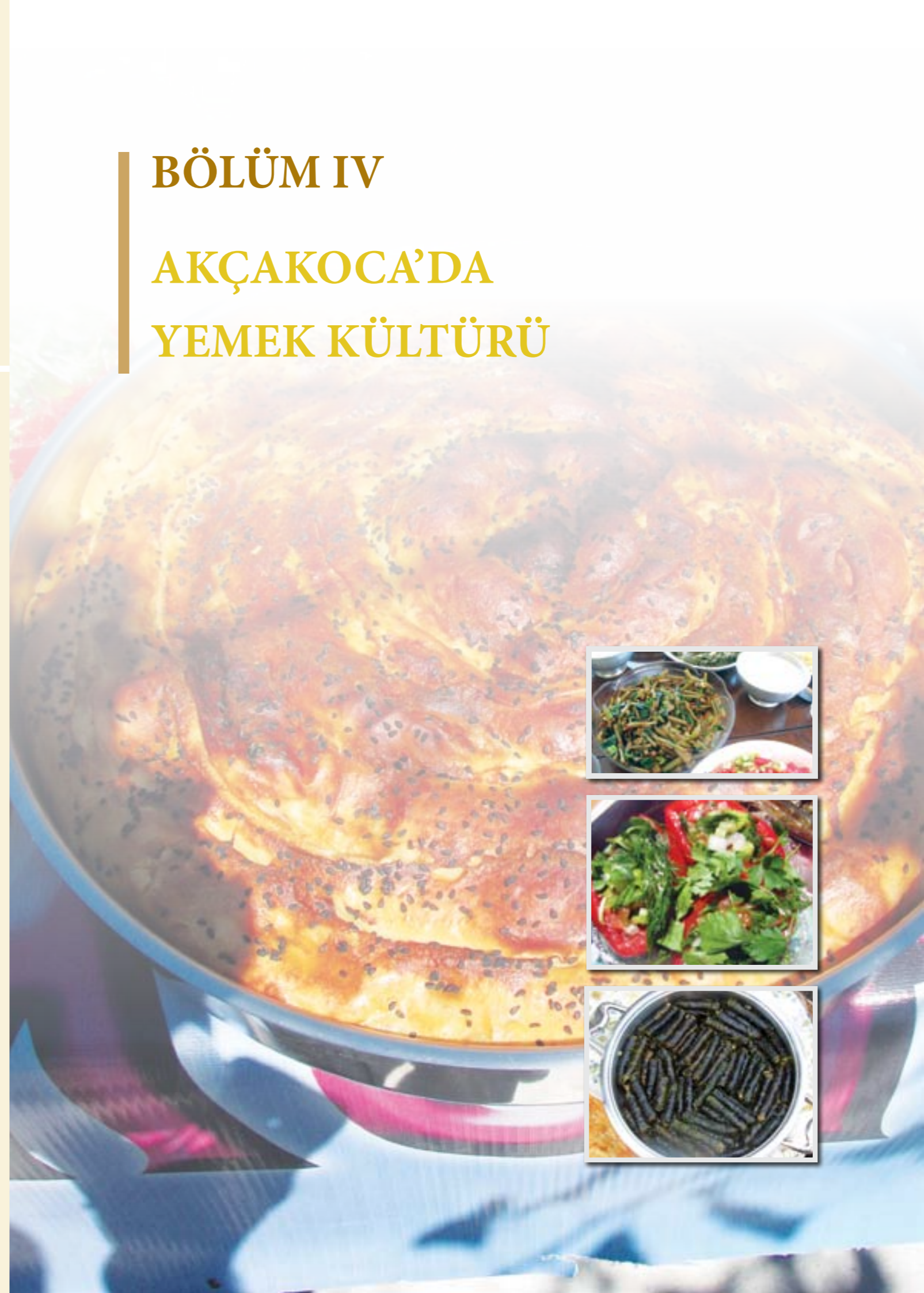
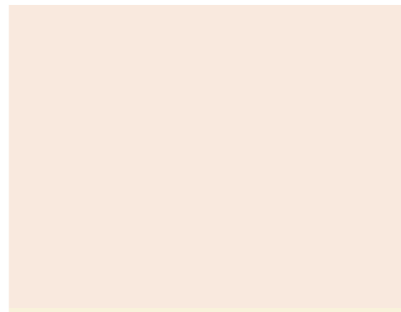
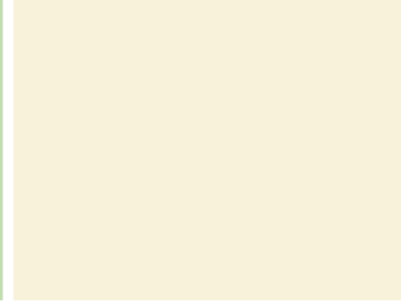
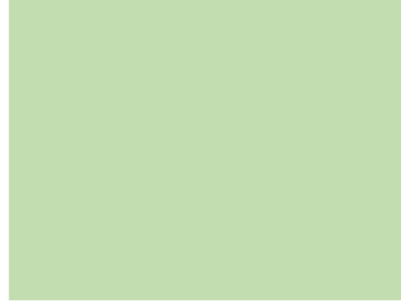
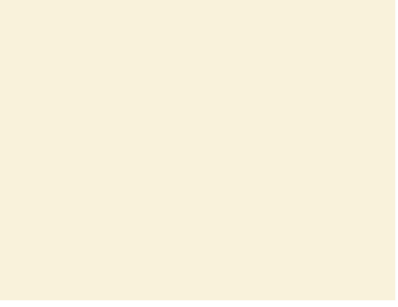
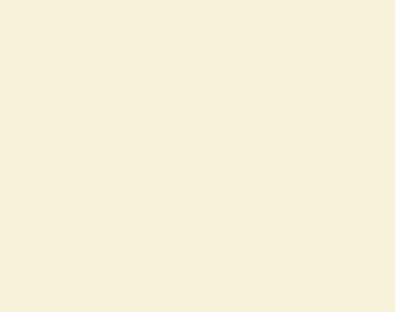
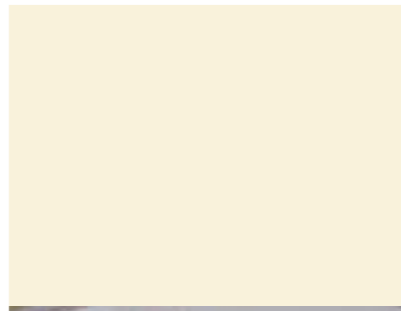
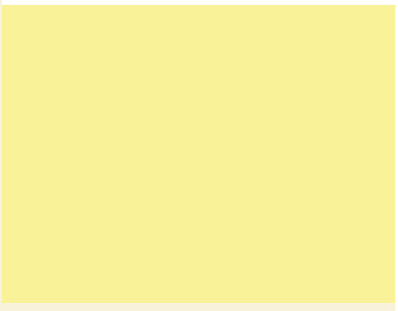
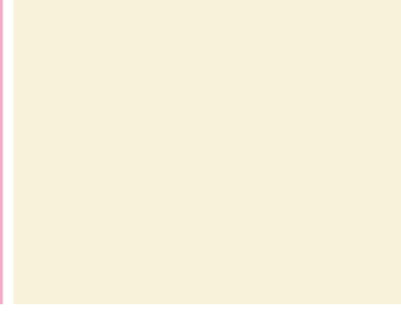

Esmahanım Köyü - Kuran Kursu Öğrencileri

BÖLÜM IV

AKÇAKOCA'DA

YEMEK KÜLTÜRÜ

YEMEK KÜLTÜRÜ

Akçakocada yemek kültürü oldukça zengin sayılır. Genel olarak üç guruba ayrılabilir. Çerkez ve Abhaza Kültürü, Karadeniz Kültürü ve Manav Türkleri Kültürüne ait yemekler ağırlıklı olarak yapılıyor.

Genel olarak bakıldığında kolay ve basit yemeklerin yapıldığı görülmektedir. Coğrafi şartların zorluğu ve tarımsal özellikler yemek kültürünün oluşmasında büyük rol oynamış. Eskiden kadınların tarlalarda çok çalışıyor olması basit ve kolay yemeklerin ortaya çıkmasına yol açmış.

1. ÇERKEZ VE ABHAZA YEMEK KÜLTÜRÜ

Çerkez ve Abhaza köylerinde Kafkasya'dan getirilen kültürün etkisi görülüyor. Abhaza otu olarak bilinen ot hemen her yemeklerinde kullanılıyor. Bu otu göç sırasında beraberlerinde getirmişler ve sonrasında burada yetiştirmişler. Abhaza tuzu denilen ve yemeklere katılan bir çeşit salçalı tuzlu ve Abhaza otu katkılı sos neredeyse tüm yemeklere, özellikle tavuk yemeklerine katılıyor.

Çerkez ve Abhaza peyniri eski üretim usulünde olmasa dahi geleneksel bir peynir çeşidi olarak günümüzde hala üretiliyor.

Yemekler genellikle susuz, meze usulünde yapılıyor.

Çerkez mantısı (haluj- suda pişen irice bir mantı çeşidi), çiğ börek, mısır unundan yaptıkları ve ekmek yerine yedikleri mamursa (üzerine sıcak haldeyken peynir batırıyorlar) en önde gelen yemekler arasında. Bunun yanında Çerkez tavuğu, lepsi (tavuk yemeği) mutlaka bulunuyor. Neredeyse her yemekte ceviz kullanıyorlar. Eskiden ceviz yağını da kullanıyorlarmış ancak günümüzde bulunması güç olduğundan artık kullanmıyorlar.

2. KARADENİZ YEMEK KÜLTÜRÜ

Karadeniz kültürünün yöreye kazandırdığı mancar (karalahana) yöreyi sarmış durumda. Tüm köylerde mancar baş tacı edilmiş. Mısır, mancar ve fasulye Karadeniz kültürü geleneksel mutfağının baş malzemeleri arasında sayılıyor. Geleneksel yemeklerde malzeme çeşidi az. Bu durum Karadeniz kadınının eski zor koşullar nedeniyle pratik yemeklere yöneldiğini de gösteriyor. Karadenizli bir kadının şu söylemi durumu özetliyor; “ bahçende mancar, selenderde (ahşap mısır deposu) mısırın varsa aç kalmazsın”

Mancarlı pide, fasulye içi ile pişirdikleri mancar tepelemesi, mancar dolması, yöreye özgü bir bitki çeşidi olan kaldirik kavurması, fasulye yemeği ve mısır ekmeği başlıca yemekleri. Taze fasulyeden kurdukları turşuyu kışın soğanla kavurup yemek olarak tüketiyorlar. Mısırı taze iken toplayıp kurutup çekiyorlar. Bu mısırı yemeklerde kullanıyorlar. “Hıtır “mısır çorbası da bir başka geleneksel yemekleri.

3. MANAV TÜRKLERİ YEMEK KÜLTÜRÜ

Manav Türkleri kültürü yemeklerinde ise hamur işinin ağırlıkta olduğu görülüyor. Hamur tatlısı olan Melengüççeği tatlısı bu köylerde çok yapılıyor. Misafir geldiğinde yapılan “Höşmelim veya höşmerim” un,su ve tereyağı ile yapılan bir çeşit tava böreği. “Dartı veya tartı” denilen süt kaymağı ile yapılan kahvaltılık da geleneksel yemek kültüründe yer alıyor.

GELENEKSEL YEMEK GÖRSELLERİ VE TARİFLERİ

TAHİRLİ KÖYÜ - DAMAT FINDIĞI

Damatfındığı(Enişte fındığı):

Fındık kavrulur. Şeker ve su karışımı kaynatılır ve bu karışıma fındık atılır.

DAVUTAĞA KÖYÜ - ABAZA TAVUĞU

Tavuk 1.5 Kg , Orta boy 2 tane kuru soğan,2bardak ceviz içi, Pasta (mamursa) 1 dilim, Abhaza tuzu 1 Tatlı Kaşığı ,3 Yemek Kaşığı ayçiçek yağı,8 Su Bardağı sıcak su

YAPILIŞI :

- 1 -Soğan ince kıyılır, yağ ile kavrulur. Parçalanmış tavuklar içine atılır ve suyu çektilir.
- 2- Sıcak su ilave edilerek pişirilir.
- 3- Cevizler dövülür ya da ezilir.
- 4- İçine soğuk pasta ve acıka konularak yoğrulur.
- 5- Yağı alınmış karışım tavuk suyu ile sulandırılarak bulamaç haline getirilir.
- 6- Üzerine ceviz yağı gezdirilir.(Davutağa Köyü)

GÖKTEPE KÖYÜ - LAZ BÖREĞİ

KullanılanMalzemeler:

- 2kg süt
- 6 yumurta, Tuz, Yağ
- 2 kaşık yoğurt
- 1 su bardağı un

Hazırlanışı:

Süt, un ve yumurtanın tamamı tuz ve yağ ile karıştırılır. Muhallebi kıvamına gelene kadar bu işlem devam eder. Daha sonra pişirilir. Diğer taraftan baklavalık ince yufka açılıp üç tane yufka aralarına yağ sürülüp tepsiye serilir. Muhallebinin tamamı üzerine dökülür, karabiber serpilir. Üzerine de 4,5 adet yufka serilir.

GÖKTEPE KÖYÜ BAZLAMA

GÖKTEPE KÖYÜ- MANCARLI PİDE

GÖKTEPE KÖYÜ - KARALAHANA SARMASI

Yapılışı

Karalahana yaprakları haşlanır, suyu atılır.

Tekrar hazırlanan su ile yeniden haşlanır, çıkarılıp sudan geçirilir.

Et küçük parçalara ayrılır. İçine soğan, domates, maydanoz, karabiber, tuz, pirinç yoğrularak yapraklara sarılır.

Daha sonra hazırlanan malzeme pişmeye bırakılır. (Göktepe Köyü)

AKTAŞ KÖYÜ - SÜTLÜ GÖZLEME

Yapılışı

Elde açılan yufkaların arasına isteğe bağlı olarak fındık ya da ceviz ezilip serpiştirilir.

Bu şekilde birkaç kat hazırlanan yufkanın üzerine içerisine şeker ilave edilmiş süt dökülür.

KALKIN KÖYÜ - MISIR EKMEĞİ

Kullanılan Malzemeler:

-2 Su Bardağı Mısır Unu

-2 Su Bardağı Su

-Tuz

Hazırlanışı:

Suyla mısır unu iyice yoğrulur. İçine yeterince tuz eklenir. Bir tepsinin içi yağlandıktan sonra hazırlanan hamur tepsinin içine yayılır. Daha sonra fırında pişirmeye bırakılır.

Küpler Köyü Geleneksel Yemekler

Ugurlu Köyü Yöresel Yemek Hazırlayan Hanımlar

Göktepe Köyü Mancarlı Pide

Tahirli Köyü Yöresel Yemekleri

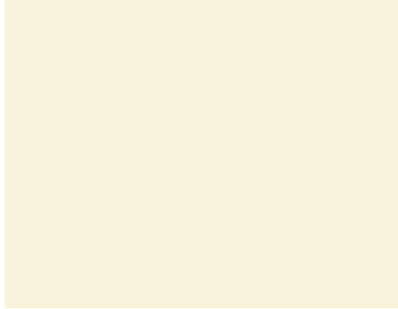
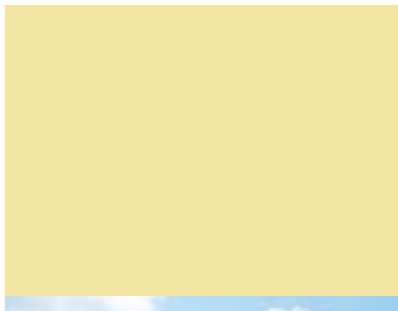
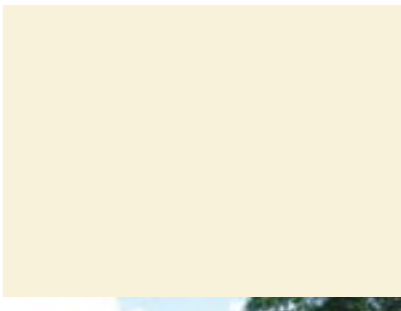

Hemşin Köyü Kaldırık Kavurması

BÖLÜM V

YENİCE KÖYÜ

İŞ ALETLERİ MÜZESİ

İŞ ALETLERİ MÜZESİNDEN GÖRÜNTÜLER

Gabiz (Un Öçeği)

Sandeki (Yün Eğirmekte Kullanılan Alet)

Çangal (Çoban Köpeklerine Takılan Tasma)

Labma Rendesi

Pedallı Bilevi Tekerleği

Çan

Yaba ve Dişli Kürek

Peçi Dokuma Tezgahı

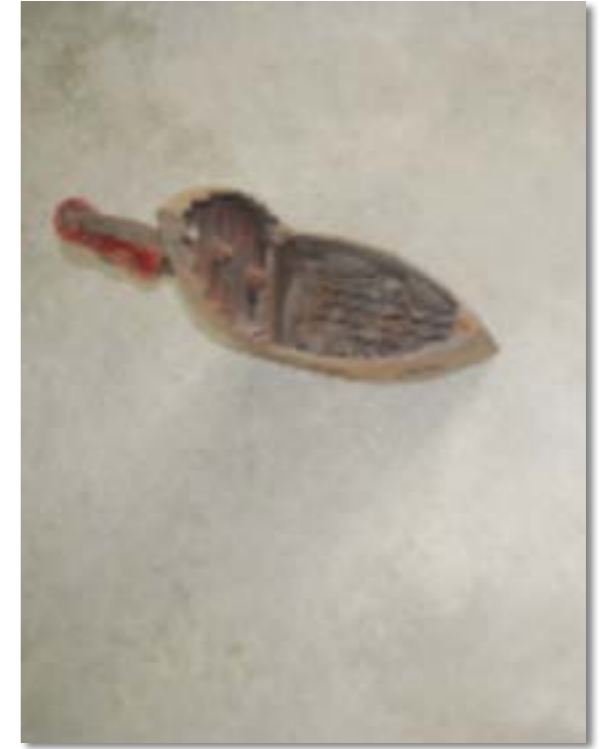
Pulluk

Yağdanlık

Ütü

Kepçe-Pelit Çevirme Küreği (Getvalıç)

Kemer Testeresi

Kepçe-Pelit Çevirme Küreği (Getvalıç)

Burgi

Pekmez Burgisi

Hızar Gitar

Süt Teknesi (Sütten Kaymağı Ayırmak İçin Kullanılır)

Tilki Kapanı

Tokmak (Ceviz ve Fındık Kırmak İçin)

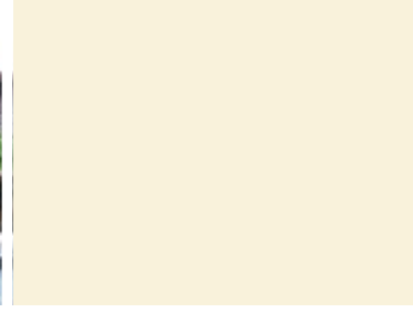
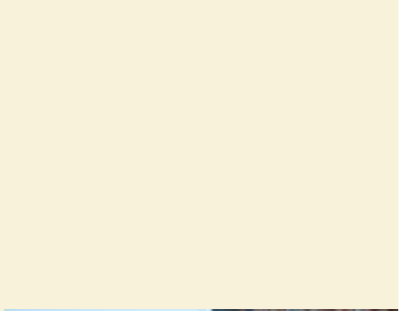
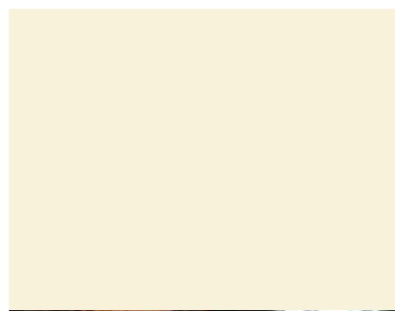
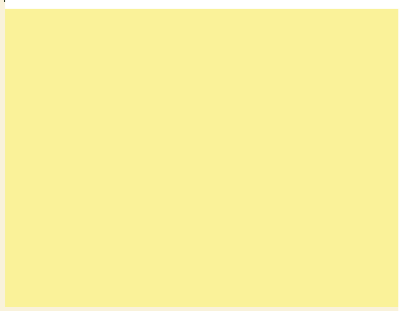
Yayık (Yoğurttan Yağı Ayırmak İçin Kullanılır)

BÖLÜM VI

AKÇAKOCA'DA

HALK MİMARİSİ ÖRNEKLERİ

HALK MİMARİSİ ÖRNEKLERİ

Çayağzı Köyünde Bulunan Bir Yapı

Akçakoca Merkez Yukarı Mahalle Hababam Sınıfı Yazarı Değerli Şair ve Yazarımız Rıfat ILGAZIN Öğretmenlik Yaptığı Orhangazi İlkokulu Binası.

Mehmet Arif Bey Köşkü

Paşalar Köyü Halk Mimarisi

Sarıyayla Köyü Tarihi Ahşap Ev

Akçakoca'da Tarihi Ahşap Ev

Dadali Köyü Halk Mirasi Örneği

Çayağzı Köyü Taş Değirmen

Çayağzı Köyü Çantı Tipi Yapı

Paşalar Köyü Ahşap Çatkılı Tuğla Ev

Bagen=Serender bir başka adıyla Nayla

Ailenin asıl evinin yanında bulunan ve daha çok erzak deposu olarak kullanılan yapılardır. Tahta oymacılığının en güzel örneklerini sergiler pek çoğu. Serenderleri yere bağlayan kazıklarda tabanı çıkartılmış ve tepesi yukarı bakan koniler bulunur depolanan erzakları farelerden korumak için.

Nazımbey Köyünden Bir Halk Mimarisi

Akkaya Köyü Halk Mimarisi Örnekleri

BÖLÜM VII

AKÇAKOCA'DA

DİNİ MİMARİ ÖRNEKLERİ

Çantı Tipi Camiler

Genel olarak Manav Türklerinin yerleştiği köylerde bulunan Çantı Tipi Camiler en eski dini mimari örneklerdir. 1323 tarihinden sonra yöreye yerleşen Türklerin ibadet etmek amacıyla merkezi bir köyde inşa ettiği camilerdir. Yakın çevredeki köyler Cuma namazı için bu camilerde toplanır hem ibadet eder hem de pazar alışverişlerini yaparlardı. Bu nedenle bu camiler genel olarak Cuma Camisi olarak adlandırılmıştır. Yörenin bol ağaçlı bir bölge olması nedeniyle tamamen ahşaptan çivi kullanılmadan, ahşap kütüklerin birbirine kertilmesiyle inşa edilmişlerdir.

DİNİ MİMARİ ÖRNEKLERİ

Çayağzı Köyünde Restorasyonu Tamamlanmış Orhan Gazi Camii

Hemşin Köyü Camii

Uğurlu Köyü "Yeni Meze" Camii

Cumayarı Mesire Alanında Bulunan "Evliya Camii"

BÖLÜM VIII

AKÇAKOCA'DA

YÖRESEL KIYAFETLER

YÖRESEL KIYAFETLER

Yöresel Kıyafetli Bir Kadın

Sarıayla Köyünde Geleneksel Kıyafetiyle Bir Kadın

Yöresel Kıyafetiyle Halk Dansı Yapan Bir Kadın

Nazımbey Köyünde Geleneksel Kıyafetiyle Bir Kadın

Ortanca Köyünde Geleneksel Kıyafetli Kadınlar

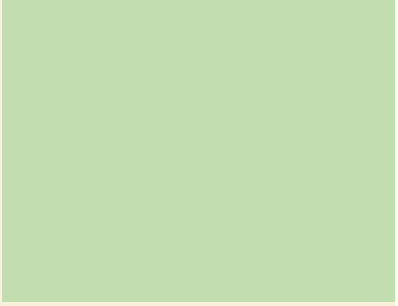
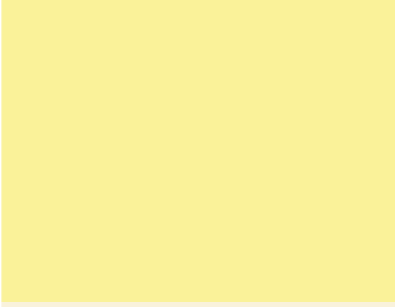
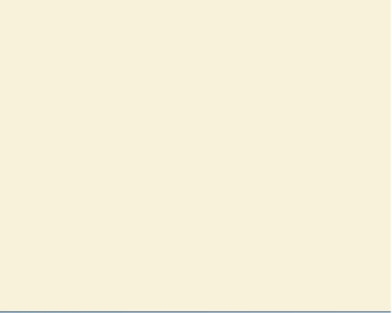

Kınık Köyünden Geleneksel Kıyafet Örnekleri

BÖLÜM IX

AKÇAKOCA

MERKEZİNDEN GÖRÜNTÜLER

MERKEZ GÖRÜNTÜLER

Merkez Camii

Saat Kulesi

Gün Batımı

Kaymakamlık Binası

Ortada Orhan Gazi Bey ve Komutanları Akçakoca Bey, Konuralp Bey

Sahilden Bir Görünüş

Deniz Feneri

Akçakoca limanı ve Merkez Camii

Balıkçılar

Akçakocadan Bir Görünüş

Ceneviz Kalesi içindeki Sarnıç (Su Deposu)

Akçakocada Park

Esmahanım köy merkezindeki asırlık çınar ağacı

